

TRYŠ NAUJI AKADEMIKAI

Filosofas dr. Juozas Girnius

Uždaras mokslininko darbas ir to darbo rezultatas visada turi mažiau specialių progų sudominti plačiąją visuomenę. Tokioje situacijoje yra labai reikalinga įvairių kraštų mokslo akademijų tradicija išskirti, pagerbti ir visuomenei pristatyti ypatingasias, kai kurių mokslininkų pavardes, tų pavardžių nešiotojus pakeliant į aukščiausią mokslinio rango poaukštį — akademikus. Ir mūsų Lietuvių katalikų mokslo akademija savo suvažiavimuos

ir kitokiomis progomis į mokslininkus akademikus yra pakėlus visą eilę mokslo žmonių. Tad ir šį savaitgalį vykstančiame šeštajame Akademijos suvažiavime Fordhamo universitete, New Yorke, mokslininko akademiko vardas yra suteikiamas dr. Alfredui Sennui, dr. Adolfui Damušui ir dr. Juozui Girniui. Naujuosius akademikus šia progaa norime nors trumpai pristatyti ir mūsų skaitytojams.

Red.

Lingvistas dr. Alfredas Sennas

Pensilvanijos universiteto profesorius Alfredas Sennas, kilęs išveicaras, yra vienintelis iš gyvųjų, kuris dalyvavo Lietuvių katalikų mokslo akademijos įsikūrimo ir buvo pirmosios valdybos narys. Jo asmenyje Akademija turi gyvą savo darbų pradžios liudininką bei dalyvį. Prof. Sennas nuo 1922 ligi 1930 profesorius nuo Kauno universiteto, po to išvyko į Ameriką.

Dr. Alfredas Sennas

Būdamas Lietuvoje, jis ne tik tobulai išmoko lietuvių kalbą, bet, prof. Būgai mirus, perėmė lietuvių kalbos dėstymą humanitarinių mokslų fakultete. Su lituanistika jis nebesiskyrė ir išvykęs į Ameriką. Pradžioje, apie aštuonerius metus dėstė germanistiką ir lyginamąją kalbotyrą, šalia to ir lietuvių kalbos kursą Wisconsin universitete (Madison, Wis.). Persikėlęs į Pensilvanijos universitetą Philadelphiajį, įsteigė slavų ir baltų studijų skyrių, kuriame ligi dabar dėsto baltistikos ir slavistikos dalykus. Šiam skyriui sustiprinti jis pasikvietė iš tremties Vincą Krėvę, Antaną Salį ir kitus kalbų bei literatūrų specialistus lietuvių.

Prof. Sennas turi didelių nuopelnų lituanistikos studijoms jau tuo, kad įpildytino jaunųjų amerikiečių kalbininkų kartoj lietuvių kalbos svarbą. Ligi dabar jis yra nuolatinis

patarėjas amerikiečių kalbininkams baltistikos klausimais. Baltistika čia dažnai atsiduria kryžkelėje, kai iškyla klausimas dėl baltų ir slavų bendros praeities. Anksčiau pasaulio kalbininkai, slavų įtakoje, beveik neabejojo, jog šios dvi kalbų šakos turėjusios bendrą praeitį. Šiandien kalbininkai yra pasidalinę. Prof. Sennas, o taip pat ir ne vienas Amerikos kalbininkų atstovauja slavams priešingai nuomonei. Nors tai yra grynai mokslinė problema, tačiau iš slavų pusės ji turi ir politinį atspalvį.

Prof. Sennas nemažai rašo tarptautiniuose kalbotyros žurnaluose lietuvių kalbos, tautosakos ir literatūros klausimais. Be kitko, jam nesvetima ir religinės lietuvių tautotyroje tematika, kuri iš mūsų pačių dar nelabai tesusilaukia didesnio dėmesio.

Prof. Sennas nuo 1932 m. yra vienas iš redaktorių didelio lietuviškai vokiškojo žodyno, kuris 1912 metais buvo pradėtas leisti Heidelberge. Mirus žymiesiems baltistikams vokiečiams, nūnai prof. Sennas su prof. A. Saliu šį žodyną toliau tęsia ir netrukus tikisi baigti.

Visus prof. Senno nuopelnus lituanistikos mokslams ir kartu Lietuvai būtų sunku išvardyti. Katalikų mokslo akademijai yra didelė privilegija šį savo narį dabar šeštajame savo suvažiavime New Yorke pakelti į savo rinktinių akademikų tarpą. Iškilmingas pakėlimas į akademikų poaukštį bus atliktas sekmadienį, baigiamajame suvažiavimo posėdyje. Spauda nori paskubėti dieną anksčiau, jungdama savo sveikinimus ir linkėjimus mielam Profesorui.

St. Yla

Kiek prof. Stasio Šalkauskio vardas ir jo minčių įtaka siejasi su mūsų katalikiškosios švietimo formavimu nepriklausomybės laikotarpyje, kiek dr. Antano Maceinos knygos ir straipsniai veikė mūsų akademinių visuomenės klodą paskutiniaisiais nepriklausomybės metais ir stovyklinėse dienose Vokietijoje, tiek dr. Juozo Girniaus raštas, žodis ir jo visuomeninė — kultūrinė veikla ugdo modernų lietuvių kataliką šviesuolį naujuose žemynuose ir naujose sąlygose. Prof. Stasiui Šalkauskiui mirus Lietuvoje, dr. Antanui Maceinai pasilikus Europoje, dr. Juozas Girnius, turėdamas artimą sąlytį su bresančiomis lietuvių inteligentų kartomis naujuose kontinentuose, o taipgi su tų naujų pasaulių kultūrinėmis apraiškomis, tampa čionykštės krikščioniškosios mūsų švietimo ryškiu inspiratorium.

Dr. Juozas Girnius gimė 1915 m. Sudeikiuose, Utenos apskr. Utenoje ir baigė gimnaziją. Filosofiją studijavo VDU teol. — filosofijos fakultete, jį baigdamas 1936 m. filosofijos licenciatu laipsniu. 1936—38 m. studijas gilino užsieniuose: Louvaino, Freiburgo universitetuose ir Paryžiaus Sorbonoje. 1941—44 m. vyr. asistentu titulu skaitė paskaitas VDU filosofijos fakultete. 1946—49 m. mokytojas Nuertingeno ir Schw. Gmuend lietuvių gimnazijose. 1949 m. atvykęs į JAV, 1951 įsigijo filosofijos daktaro laipsnį Montreale univ. Kanadoje. Nuo 1953 m. yra vienas pagrindinių Lietuvių Enciklopedijos redaktorių. Taipgi nuo 1947 m. yra "Aidu" žurnalo, o nuo 1952 m. buvo ir "Literatūros Lankų" redakcijų narys.

Dr. Juozo Girniaus, kaip mokslininko, indėlis mūsų kultūron yra labai reikšmingas, atremtas į šiandieninės mūsų tautos ir viso pasaulio mąstymo bei veiklos problemas. Atskirais leidiniais dr. Juozas Girnius lig šiol yra išleidęs: Lietuviškojo charakterio problema (1947), Tautiniai mūsų uždaviniai tremtyje (1947), Laisvė ir būtis (1953), Tauta ir tautinė ištikimybė (1961). Pastarąją knygą iššivertė ir išleido taipgi latviai. Šiometinis dr. Juozo Girniaus pakėlimas į akademikus kaip tik sutampa su naujo, kapitalinio jo veikalo "Žmogus be Dievo" pasirodymu. Pastarasis dr. Juozo Girniaus darbas, išleistas į laisvę fondo lietuviškai kultūrai ugdyti, šiomis dienomis jau baigtas spausdinti Draugo spaustuveje ir Akademijos suvažiavimo proga pateikiamas skaitytojui.

Dr. Juozo Girniaus, kaip filosofo, poveikis toli gražu nepasilieka vien tik filosofinėje plotmėje, bet veržėsi ir veržiasi į visą eilę kultūrinio gyvenimo sričių. Ypač akcentuotinas jo ryšys su tremtyje subrendu-

sia ir bresančia mūsų rašytojų karta, kuriai jis buvo vienas iš skatintojų pasukti filosofinės gilumos kryptimi. Todėl ir neatsitiktinis yra jo įvadas į poezijos antologiją "Žemė" ir jo įsijungimas buvusio "Literatūros Lankų" redakcijon. O kiek dr. Juozas Girnius jaučia gyvo reikalo angažuotis savai pasauližiūrai ir savai visuomenei, rodo jo šiuo metu einamos Ateitininkų federacijos vado pareigos.

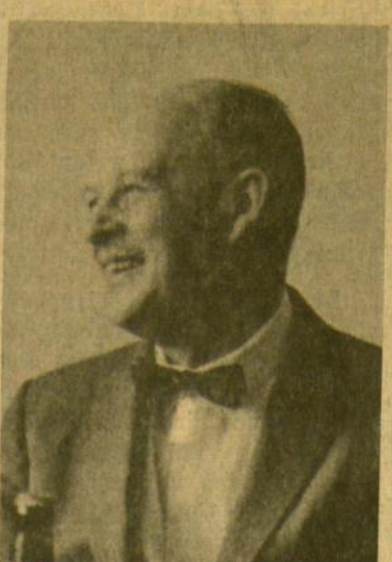
Kazys Bradūnas

Dr. Juozas Girnius

Chemikas dr. Adolfas Damušis

Dr. Adolfo Damušio mokslinis kelias prasideda Jonavoje, kur jis baigia pradžios mokyklą. Baigęs gimnaziją Panevėžyje, 1928 m. įstoja į Vytauto Didžiojo universitetą, kurį baigia 1934 m. cheminės technologijos inžinieriaus laipsniu. Gilina studijas Berlyno Charlottenburg Technische Hochschule ir Frankfurto a/Main mineralogijos institute. Vytauto Didžiojo universitete 1940 m. jam suteikia-

Dr. Adolfas Damušis

mas daktaro laipsnis už tezę: geležies ir aliuminio deginių įtaka Portland cemento susitraukimui.

Pakviečiamas dėstyti VDU: skiriamas statybos medžiagų technologijos katedros vedėju. Kartu su prof. P. Jodele pradeda cemento pramonę Lietu-

voje: keturias vasaras kartu su studentais tyrinėjo krašto laukuose kalkakmenio ir molio klodus (atrasta, kad cementui žaliavų užtektų penkiems šimtams metų). Suprojektuotas ir pradėtas statyti cemento fabrikas Skirsnemunėje ir Papilėje (rusų okupacija darbą pertraukė; Papilės fabrikas baigtas tik prieš kelerius metus). Cemento pramonė buvo svarbi valstybės ūdui: kasmet reikdavo importuoti cemento už septynis milijonus litų — planuoti fabrikai būtų pagaminę penkiolikos milijonų litų vertės cemento kasmet.

Dr. Damušis 1942 m. išrenkamas technologijos fakulteto dekanu. Vokiečiams uždarius universitetą, 1944 m. suimamas ir kalinamas iki karo pabaigos Innsbruck'e, Allenstein'e, Landsberg'e a/Warte, Berlin'e, Tegely, Bayreuth'o kalėjimuose. Pokario metais dėstė techninių mokykloje Kirchheime. 1947 m. išvyksta į JAV, kur dirba Sherwin - Williams tyrinėjimų skyriuje Clevelande, o vėliau Wyandotte Chemicals (Detroit), kur šiuo metu vadovauja tyrimų grupei polimerinės chemijos.

Pastaraisiais savo darbo metais yra gavęs dvyliką patentų urethane plastikos denginių, pigmentų modifikacijos ir silikatinių denginių srityse. Tyrinėjimus aprašą straipsniai pasirodo American Chemical Society "Journal of Chemical Engineering" ir Federation of Paint

Kertinė Paraštė

MOKSLINĖS TIESOS BEIEŠKANT

Šiom dienom vyksta Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimas. Lietuviškoji visuomenė suvažiavimu rodo didelį dėmesį. Norėtume, kad tai reikštų susidomėjimą ir mokslininko darbu, ne vien tik entuziazmą proginiam saskrydžiui.

Mokslininkas mums sunkiai suprantamas. Jo kasdieninis darbas vyksta savyje, tautos prašokančioje, mokslinėje bendruomenėje. Jis linkęs kalbėtis su savo srities žmonėmis ir neieškas primygtinai progų kalbėtis su visuomene. Todėl, kai jis mums kalba apie savo darbą, jo balsas yra mums dažnu atveju svetimas.

Kokiame pasaulyje gyvena mokslininkas, ir kuo jis skiriasi nuo mūsų kasdienio pasaulio?

Mokslininko gyvenimas yra jo mokslas. Priremtas prie sienos, jis prisipažintų, kad tiesa yra jam aukščiausia vertė. Tik jis nusišypsotų, jei bandytum jo gyvenimą pavadinti tiesos tarnyba: jis žino, kad tikrovės turtingumo jis negalės aprėpti — mokslininkas yra patenkintas, žinodamas mažą apie mažą tikrovės dalį.

Mokslininkas yra kuklus žmogus, nes mato nuostabų tikrovės painumą — reiškinį ryšiai taip susipynę, kad kiekviena mokslo teorija juos turi apkarpyti, schematinti. Mokslinės teorijos nėra tikrovė: jos yra tik tinklas, užmestas ant tikrovės — nežūrint, koks tankus tinklas, vis tiek

bus žuvų, kurios pro jį pralįs. Nei viena mokslo sritis nėra atbaigta: visos jos yra tik mentoriaus stadijoje. Atsakyti patys paprasčiausi klausimai — idomiesiems nematyti atsakymų.

Mes linkę įsivaizduoti mokslininko darbą, vykstantį veik automatiškai: chemikas įpila šio ir ano — ir naujas atradimas; fizikas pasėdi su popierium ir pieštuku — ir nauja atomo teorija. Gaila, kad taip nėra: įžvalgos momentai reti, veik visos mokslininko darbas yra atidus detalių stebėjimas, gramozdiški bandymai, kantrus įžvalgos laukimas. Mintys ir sąvokos bresna labai pamazū, gimsta labai skaudžiai.

Kaip ir kiekvienas darbas, taip ir mokslinis nori viso žmogaus. Mokslininkui nuolatinė pagunda užsidaryti, paskęsti savo darbe. Pagunda juo didesnė, kad pasaulis tokius skenduolius gerbia. Ir šis skenduolis tačiau yra savižudydis: žmogus yra per brangus, kad jį net mokslui aukotume.

Būtų gera, kad pagaliau įsistintume, jog užsidarymas nėra savyje dorybė. Prasmingas bendravimas su žmonėmis praturtina, o ne išsemina. Bendruomenės gyvenimas neturėtų išblaškyti, o kaip tik įprasminoti susikaupimą. Mokslininkas negali užmiršti, kad tiesos ieško ne tam, kad ją užrakintų savo stalo stalčiui, bet kad paskleistų žmonių bendruomenėje.

a. l.

and Plastic Societies leidžiamame "Official Digest". Paskutiniu metu dalyvavo tarptautiniame polimerinės chemijos suvažiavime Montrealyje. Dažnai su savo pranešimais dalyvauja JAV profesinių sąjungų suvažiavimuose. Šiuo metu dirba prie urethane plastikos lakų, organinių polioksido (vandenyje tirpstančių plastikos medžiagų).

Visuomeninėje veikloje dr. A. Damušis dalyvauja nuo gim-

nijos metų: 1931—32 m. buvo Moksleivių ateitininkų sąjungos pirmininkas, 1933 Studentų ateitininkų sąjungos pirmininkas, 1946—52 Ateitininkų federacijos vadovas, 1957—64 Ateitininkų tarybos pirmininkas. 1954—56 m. Amerikos lietuvių Rymo katalikų federacijos pirmininkas. Jo kadencijos metu nupirka jaunimo stovyklavietę "Dainava" prie Manchester, Mich. Sios stovyklos statybai ir tobulinimui dr. Damušis išlejo daug prakaito: jo vardas neperskiriama surištas su šiuo dideliu darbu.

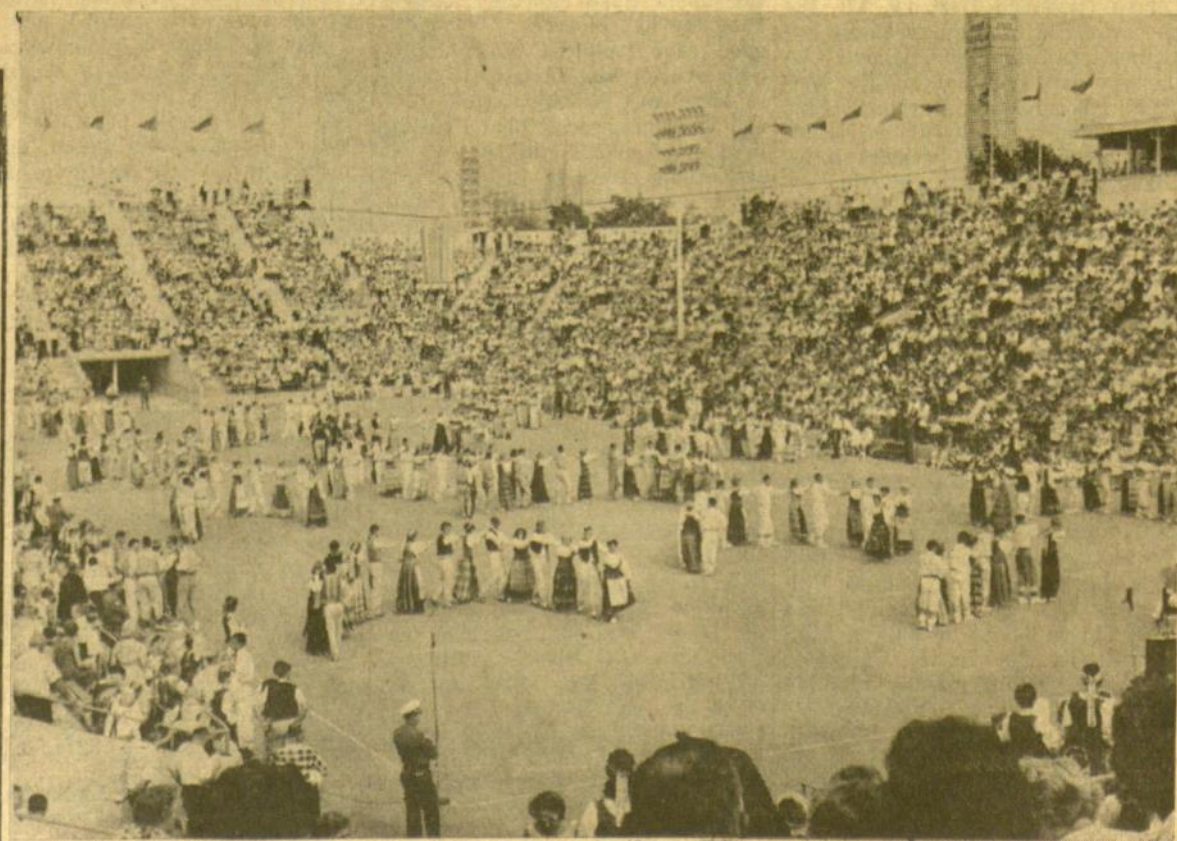
Arūnas Liulevičius

LIETUVIŲ DIENA

Tautų alėjoj renkas minios
Ir skraido
Mūs šalies arai...
Tautų alėjoje liepsnoja
Gyvybės aukurai...

Liepsna jų plečiasi,
Ir plėsis,
Ir stiebsis link dangaus
Kol tėviškės melsvoj padangėj
Laisvės varpai sugaus...

Romualdas Kisieliū

Jaunimas šoka Lietuvių dienoje New Yorke pasaulinėje parodoje

Nuotr. R. Kisieliū

Šiame numery:

- Trys nauji akademikai: dr. Alfredas Sennas, dr. Adolfas Damušis ir dr. Juozas Girnius.
- Mokslinės tiesos beieškant.
- Lietuvių lietuviškasis universitetas.
- JAV lietuvių moterų organizavimosi pradžia.
- Nauja lietuviškoji opera.
- Į dvi stovyklas kritiškai žvelgiant.
- J. Žilėvičius apie jungtinį chorą Lietuvių dienoje New Yorke.
- Aleksandro Radžiaus eilėraščiai.
- Naujas "Aukso žąsies" filmo etapas.
- Reakcija į lietuvių literatūros kaltinimą.
- Filmų įvairumai.
- Spygliai ir dygliai.

LIETUVOS LIETUVIŠKASIS UNIVERSITETAS

Instituciją pagerbiant ir prieš okupantus protestuojant

J. DAINAUSKAS

Š. m. rugsėjo 12 d. Lituanistikos instituto išdarybos iniciatyva, Chicagoje, šaukiamas Lietuvos universitetų, akademijų ir specialiųjų mokslų institutų alumnų subuvimas, kuriame norima pagerbti nepriklausomos Lietuvos aukščiausių mokyklų vadovybę bei josios mokslo darbus ir pareikšti viešą protestą dėl Lietuvos mokslo bei kultūros pajungimo Maskvos politiniams kėslams ir rusinimo, sistematiškai vykdomų okupacijoje Lietuvoje.

Kauno universiteto vaidmuo

Neabejotina, jog iš visų aukštųjų mokyklų, veikusių nepriklausomoje Lietuvoje, didžiausią vaidmenį suvaidino Kauno universitetas. Jo sukurtas Lietuvos kultūrinis bei mokslinis turtas, jo auklėtinių, išbuktųjų, iš tėvynės, jame išmoktas ir su savimi išneštas ir šiandien yra Lietuvos kultūrinio gyvenimo atrama visai mūsų išeivijai. Jame glūdi šaknys tokio didelio skaičiaus lietuviško jaunimo, studijuojančio laisvojo pasaulio universitetuose. Pagaliau jis ir dabar sudaro okupuotos Lietuvos aukštųjų mokyklų Lietuvių bei ir savai kultūrai išlaikyti šaltinį.

Lietuviško aukštojo mokslo pradžia

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo pradžioje, laikinai Lietuvos tautos atstovybė, Tautos Taryba Vilniuje, 1918 m. lapkričio mėn. nutarė atkurti Vilniaus universitetą, kuris 1832 m. buvo rusų uždarytas. Pradžiai prie Lietuvos mokslo draugijos Vilniuje buvo įsteigti Aukštieji mokslo kursai, kurie veikė 1919–1921 m. Bolševikų, lenkų ir bermontininkų įsiveržimas į mūsų žemes drauge su želigovskijada neleidė Lietuvos vyriausybei atkurti to universiteto Vilniuje. 1920 m., Vilniaus kursų pavyzdžiu, įsteigė ir Kaune Aukštojo mokslo kursai, kurie ir sudarė branduolį būsimam universitetui Kaune.

Mokslas universitete dėstomas lietuvių kalba

1922. II. 13 d. Lietuvos Ministrų kabinetas savo tos dienos posėdžio dienotvarkės ketvirtame punkte nutarė: "Ministrų Kabinetas, vaduodamasis Vilniaus universiteto įsteigimo

Dr. Jonas Balys, Lituanistikos instituto prezidentas, Lietuvos aukštąsias mokyklas baigusį suvažiavimą Chicagoje skaitysias paskaitai apie aukštųjų mokyklų reikšmę tautos ir valstybės gyvenime.

prilimti ir moteris lygiomis teisėmis su vyrais.

Moterys švietimo katalikų susirūpinta gana anksti. Pirmoji Amerikos lietuvių katalikų kongreso (įvykusio 1906. IV. 17–18) nutarimuose švietimo reikalais nuspręsta patarti ir padėti kurti Lietuvoje nors po vieną savąją gimnaziją berniukams ir mergaitėms. Norėdami turėti lietuvių išsilikimui veikėjai, JAV lietuvių katalikai ryžosi įsteigti lietuvių kolegiją. Šeštame ALRK Federacijos seime, jau kelintą kartą, klausimą besvarstant, išliko antiraizis dalykas: ar bus priimtos į būsimą kolegiją ir mergaitės, ar tik vyrai. Išsivystė aštrūs ginčai. Nors dauguma buvo už mergaičių priėmimą, bet sprendimas paliktas atečiai, kai pačios kolegijos steigimas jau konkrečiai realizuosis.

Nežiūrint moterų organizavimui nepalankių sąlygų, jos pradėjo draugijosna burtis jau prieš 80 metų. Pirmutinė moterų draugija šv. Onos vardu įsikūrė Chicagoje 1884 m. 1890 m. įsteigta liberalių moterų draugija Minnervillėje, Pa. Ir vėl Chicagoje 1894 m. įsikūrė "Dr. E. Merginų Szvenec. Panos Razancavos". 1898 m. suorganizuota Lietuvių Draugija Plymouth, Pa. Ir tokia pat draugija Brooklyn

TAUTOS ISTORIJS PABIROS JAV lietuvių moterų organizavimosi pradžia

Moterys kova už lygias teises su vyrais Amerikoje prasidėjo XIX amž. vidury. Laimėta tik 1917–1920 m.

Kol moterys negavo pilnų teisių, jų organizavimuisi sąlygos buvo gana nepalankios. Todėl ir lietuvių moterys į organizuotą lietuvių visuomenę Amerikoje įsijungė vėliau už vyrus. Mat, pradžioje vyrai nenorėjo moterų net įsileisti į savas organizacijas. Pvz., J. Šliupų organizuojant 1886 m. Susivienijimą Visų Lietuvininkų Amerikoje, buvo pasiūlyta priimti ir moteris. Kilo didelis ginčas. Ir nutartą "į susivienijimą nepriimti nei moterų, nei mergų". Tai faktas, tikrai charakteringas tam laikui, nes ir laisvamaniui buvo laiko vaikai, Kitas atsitikimas. 1905 m. Rochester, N. Y., buvo sušauktas susirinkimas aptarti parapijos įkūrimą ir kunigo atsikvietimą. Į tą pasitarimą atėjo moterų ir merginų. Vyras jas išprašė lauk, nors jos tvirtino, kad esančios katalikės ir reikalingos kunigo, kaip ir vyrai. O New York'e ta problema jau buvo daug anksčiau išspręsta, nes 1884 m. įkurtoji "Sventos Treičės" parapija draugija nutarė priimti vyrus ir moteris. Tačiau katalikų įkurtame susivienijime moterys lygias teises su vyrais tegavo tik 1893 m. Tų metų seime nutarta į susivienijimą

Vytauto Didžiojo universiteto Didieji rūmai Kaune

Lenkų kultūros invazija praeityje

Lietuviško universiteto įsteigimo svarbą galima suprasti, tik lyginant jo veikimą su Vilniuje 1579 m. įsteigtos akademijos, 1803 m. virtusios Vilniaus universiteto, veikla. Vilniaus akademijos įsteigimo laikais mokslas aukščiausiose mokyklose buvo dėstoma to laiko tarptautine kalba — lotyniskai. Vienok jau tada į Vakarų Europos universitetus skverbėsi ir vietos krašto žmonių kalba, nekalbant jau apie tai, kad ji buvo ir profesorių daugumos gimtoji kalba. Taip, atrodo, turėjo būti ir Vilniaus Akademijoje, įsisteigusioje Lietuvos sostinėje. Tuo tarpu į tą akademiją pakviesti svetimačiai profesoriai, o ypač lenkai, visai nesimokė lietuvių kalbos. Iš jų pirmųjų svetimačių, dėsčiusių Vilniaus Akademijoje, berods, tik vienas ispanas Antanas Arias, kardinolo Radvilos sekretorius, buvo išmokęs lietuviškai. Iš vietinių, lietuvių kilmės žmonių į šią akademiją profesoriauti patekdavo tik tie, kurie leido save sulenkinti. Jei dar pačioje pradžioje joje lietuvių kalba ir buvo toleruojama, tai greitai vis dėlto ji iš akademijos buvo išguita. Kai 1589 m. Lietuvos valdovas Zygmantas Vaza pirmą kartą vizitavo Vilniaus Akademiją, jis buvo pasveikintas ir lietuvių kalba, vienok, kai jis po poros metų vėl aplankė akademiją, tai lietuviškai jo jau niekas nepasveikino. Tos akademijos išlikę dokumentai rodo, kad daugumas jos profesorių buvo sąmoningi lenkų kultūros skiepytojai, jau anais laikais žymūs lenkų rašytojai (pvz. Sarmieviskis). Panašiu keliu daug kur

ėjo ir senasis Vilniaus universitetas.

Tiesa, "Imperatoriško Vilniaus Universiteto" mokslinis lygis buvo net labai aukštas. Jo gydytojai, matematikai buvo plačiai pagarsėję, gi jo astronominė observatorija, prof. Počebuto vadovaujama, tada buvo laikoma viena geriausių Europoje. Užtat lenkų rašytojo J. Slovackio tėvas Euzebiusas, istorikas Lelevis ir visa virtinė kitų pasiekė to, jog tas universitetas, Lietuvos sostinėje, buvo kone vien lenkamis tarnaujanti mokykla. Per 30 savo egzistavimo metų tas universitetas tik vieną lietuvišką knygutę (1823 m., Nezabitauskio "Apie bites") teisėjo, nors jo išleisti lenkų kalba knygų sąrašas gana netrumpas.

Nebe pagrindo ir šiandien lenkai tą senąjį Vilniaus universitetą laiko lenkiškumo tvirtovę, padėjusia, girdi, lenkybę išlaikyti net ir pačioje Lenkijoje! Lenkų kultūrinės invazijos įtakoj, o ypač Vilniaus akademijai ir senajam Vilniaus universitetui padedant, Lietuvos kilmieji pasidarė tautiniai hermafroditai, nes įtikėjo, jog jie yra "Gente Lituanus, natione Polonus". Po to jau sekė pasikutinis jų masinio nutautėjimo etapas — laikymas savęs tik lenkais, kuriems Lietuva liko vien geografine sąvoka.

Lietuvos vyriausybei nepavyko atgaivinti to Vilniaus universiteto, bet tai padarė Pildsudskis, padarydamas jį vėl lenkiškumo tvirtovę lenkų okupuotame Vilniuje, nusakydamas, kad tas universitetas turįs tarnauti bendros "Lenkijos-Lietuvos valstybės" atkūrimui, kitaip sakant — visiškai Lietuvos asimiliacijai.

jos kongrese (įvykusiame 1913. VI. 25–26 Pittsburghe) buvo skaitytas referatas ir prašyta Federacijos pagalbos įkurti katalikų moterų sąjungą. Tas pats atkarta ir ketvirtame kongrese (įvykusiame 1914. IX. 23–25 Chicagoje). Ir tų pačių metų lapkričio mėn. 17 d. Chicagoje, Dievo Apvaizdos parapijos salėje, įvyko pirmasis katalikų moterų suvažiavimas. Jos sudarė pirmąją moterų sąjungos kuopą ir nutarė susaukti steigiamąjį susirinkimą Chicagoje, kuris įvyko 1914. XII. 13 šv. Jurgio parapijos salėje. Savai organizacijai davė vardą: "Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų Sąjunga". Si sąjunga nuo 1916 m. leido ir dabar tebeleidžia mėnesinį laikraštį — Moterų Dirvą. Buvo suorganizuoti apie šimtą veiklių kuopų, kuriose veikė apie 2,500 narių.

Vyresnieji puikiai atsimena, kokią svarbą vaidmenį suvaidino Lietuvoje Karmelavos mergaičių ūkio mokykla, paruošdama išmanančių šeiminkų. Smagu konstatuoti, kad tai mokykla mokytojos buvo atgabentos iš Varšuvos, o pinigais perėmė JAV lietuvių. ALRK Moterų Sąjungos kuopos sudėjo \$8,586.21. Daugiau sia davė Bridgeportas (Chicago) — \$760.00, Cleoro (Ill.) — \$530.00, Shenandoah, Pa., — \$250.00, So. Boston (Mass.) — \$216.00 ir Brooklyn, N. Y., — \$271.00.

Jau trečiame ALRK Federaci-

jos kongrese (įvykusiame 1913. VI. 25–26 Pittsburghe) buvo skaitytas referatas ir prašyta Federacijos pagalbos įkurti katalikų moterų sąjungą. Tas pats atkarta ir ketvirtame kongrese (įvykusiame 1914. IX. 23–25 Chicagoje). Ir tų pačių metų lapkričio mėn. 17 d. Chicagoje, Dievo Apvaizdos parapijos salėje, įvyko pirmasis katalikų moterų suvažiavimas. Jos sudarė pirmąją moterų sąjungos kuopą ir nutarė susaukti steigiamąjį susirinkimą Chicagoje, kuris įvyko 1914. XII. 13 šv. Jurgio parapijos salėje. Savai organizacijai davė vardą: "Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų Sąjunga". Si sąjunga nuo 1916 m. leido ir dabar tebeleidžia mėnesinį laikraštį — Moterų Dirvą. Buvo suorganizuoti apie šimtą veiklių kuopų, kuriose veikė apie 2,500 narių.

Vyresnieji puikiai atsimena, kokią svarbą vaidmenį suvaidino Lietuvoje Karmelavos mergaičių ūkio mokykla, paruošdama išmanančių šeiminkų. Smagu konstatuoti, kad tai mokykla mokytojos buvo atgabentos iš Varšuvos, o pinigais perėmė JAV lietuvių. ALRK Moterų Sąjungos kuopos sudėjo \$8,586.21. Daugiau sia davė Bridgeportas (Chicago) — \$760.00, Cleoro (Ill.) — \$530.00, Shenandoah, Pa., — \$250.00, So. Boston (Mass.) — \$216.00 ir Brooklyn, N. Y., — \$271.00.

Vincetas Linievičius

versiteto steigėjai. Lietuvos šviesuomenei lietuviams žuvus, atgimstančioji Lietuva turėjo ko greičiausiai "pasigaminti" naują intelektualinį elitą. Kauno universiteto steigėjai tai gerai suprato ir esamos sąlygos puikiai visa tai atliko. Kauno universitetas nuostabiai trumpu laiku pasidarė ne tik mokslo Lietuvos gyvenimo centru, bet ir aplamai žymiu savos kultūros, veiksmu šakotos srityje. Universitetas vis plėtėsi. Pradžioje turėjo tik "Pirmuosius Rūmus", o greit gavo ir "Didžiuosius". Linksmadvarį atsirado milžiniški Technikos fakulteto pastatai. Prie VII forto išaugo didžiulės klinikos, nekalbant jau apie smul-

kesnes laboratorijas bei įvairių tyrimų stotis.

Universiteto mokslinis lygis irgi augo, ką geriausiai paliudija įvairių, kitų kraštų, universitetų garbės daktarų titulų, suteikti mūsų universiteto profesoriams, lygiai kaip ir greitas pripažinimas mūsų universiteto diplomų net seniausiose Europos universitetuose. Laikui bėgant, tas lygis vis augo. Užtat neatsitiktinai, pvz. a. prof. St. Kolupaila, nejaunas ir kaip pabėgėlis atvykęs į JAV, nuo 1948 m. iki 1962 m. buvo "University of Notre Dame", Ind., profesoriumi. Mums vis dėlto svarbiausia tai, kad Kauno universitetas, kuris 1930 (Nukelta į 5 psl.)

Ofiso tel. PR 8-2220
Namy — rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKU LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 v. ir nuo 4 iki 7 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street

Val.: kasdien nuo 1–4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir sešt. uždaryta.
Tel. GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIU LIGU SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9–12 ir 7–9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius, uždaryta.

Ofiso PR 6-1795, Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIONAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
2500 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2–4 ir 6–9 v. pagal susitarimą.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10–12 ir 4–7. Trečiad. ir seštad., tik susitarus.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antr., ketvirtad. ir penktad. nuo 12–4 p. p. 6–10–8:30 val. vak. Seštad. 12–4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1–3 val. ir 6–8 val. vak. Išskyrus trečiadienį. Seštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIU IR VAIKU LIGU SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. ryto. — 1 v. p. p. Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE-1168.
Rez. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HElock 6-8545
(OFISO IR REZID.)
Valandos pagal susitarimą

DR. A. MACIONAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Tel. — PROspect 8-7773
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1–4 p. p. antr., ketv. ir penktad. 6–8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9–11 ryto ir 4–8 v. v. Seštad. 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta
ATOSTOGOSE NUO RUGSĖJO 8 D.

DR. JULIA MONSTAVICIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 5-6766
Namy: BEverly 8-3946
Pirm., val.: kasdien 6–8 v. v., sešt. 1–4 p. p. ir trečiad. uždaryta.

Tel. CE 6-0720 arba 283-4600
DR. G. K. PAULIS
DIAGNOSTIKA IR VIDAUS LIGOS
Monroe Building, Suite 709
104 South Michigan Avenue
Valandos susitarus telefonu

Tel. Ofiso PR 6-7800; Namy 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1–9 p. p.
Išskyrus trečiadienį
Seštadieniais 10–5 v. p. p.

Tel. RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Ofisas 2659 W. 59th Street
VALANDOS: 2–4 p. p. ir 6–8 p. p.
Trečiadieniais ir šeštadieniais uždaryta.

Ofiso telefonas — CL 4-3421
DR. AL. RACKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais 8v. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6–8 v. v. Seštad. nuo 2–4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7881
1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien; trečiad. uždaryta; sešt. nuo 10 v. r. iki 1 popiet.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880; 30 N. Michigan ave. Suite 808, tel. CE 6-7764.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0413
Valandos: 1–3 p. p. ir 6–8 p. p. Penkt. iki 1–3 p. p.
Trečiad. ir seštad. pagal sutartį.

Ofiso telefon. CLIFFside 4-2896
Resid. tel. WALbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
4644 So. Ashland Avenue
Valandos: kiekviena diena 2–4 ir 6–8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Seštadieniais nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERU LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1228 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., trečiad. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Sešt. 4–8 v. v. popiet. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namy GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmineje ligonius tik susitarus.
Val. 2–4 p. p. ir 6–8 p. p.
Trečiad. ir sešt. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Trečiadieniais uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val.: kasdien: 2–4; 6–8. Seštad. nuo 2 iki 4 v. Trečiad. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiad. ir seštad. pagal sutartį

DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 South Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6653
Rez. 6600 So. Ashland Avenue
Val. 11 v. ryto iki 2 v. p. p. 6–7 v. v.

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems pasiskaityti.

Daug valandų ir daug nemigo naktų

Naujai lietuviškai operai gimus

Daug didelių ir gražių darbų lieka nežinomi, daug gražių ir gerų projektų ir idėjų lieka tik svajonėse, todėl, kad esame maži ir palyginti neturtingi. Kartą svetimtautis profesorius sakė, jog mūsų Donelaičiai šįandien stovėtų šalia didžiųjų vardu pasaulio literatūroje, jeigu jis būtų buvęs didelės tautos sūnus.

Tragiška dabarties tema

Štai ir šįandien dviejų lietuvių — rašytojo Stasio Santvaro ir kompozitoriaus Juliaus Gaidelio — pastangomis, nuo kasdieninės duonos uždarbio, nuo poilsio ir nuo miego pavogtu laiku ir sunkiu darbu Bostone gimė lietuviška opera "Gyvanašlė". Šioje operoje yra labai gerai pagautas ir pavaizduotas šių dienų pasaulio būties vaizdas. Vyksmas vyksta tremtinių stovykloje Bavarijoje, Vokietijoje. Veikėjai yra tremtiniai lietuviai. Bet tas vyksmas galėtų vykti ir bet kurioje kitoje pasaulio vietoje, o veikėjais galėtų būti Kubos, Vietnamo, Afrikos ar bet kurios kitos vietovės tremtiniai, kurių šių dienų gyvenime yra visur ir su tomis ir panašiomis problemomis, panašiais išgyvenimais, kuriuos neša nacizmo svastika, o daugiausia komunizmo kūjis ir piauštuvys. Šių dienų pasaulis išmeta ir prigludžia benamius tremtinius. Tačiau ar nepasitiks ir ši opera tik dulkė pri dengtoje lentynoje? Ar bus jai lemta išvysti rampos šviesą, kur ne tik lietuviai, bet ir daugelio tautų vaikai galėtų džiaugtis žmogaus idealu ir verkti dėl jo trapios prigimties.

Stasj Santvarą apiančius

Nedaugelis žinome, kad daugiau kaip trečdalis garsųjų operų Lietuvos valstybiniame teatre skambėjo lietuviškai tik rašytojo Santvaro vertimų dėka. Lygiai nedaugelis žinome, kad didelė dalis lietuviškų operos libretų gimė Santvaro mintyse ir jo plunksnos dėka išvydo dienos šviesą. Mes sakome: Karnavičiaus, Simkaus, Pakalniū, Verdi, Gounod, bet retas prisimena jų žodinius autorius, ieškojusius įvykių, ieškojusius vaizdų ir frazių, kurie būtų gyvi, suprantami, kurie verstų džiaugtis ar verkti. Libreto rašymas nėra lengvesnis negu poemos, novelės, eilėraščių. Tai yra rašytojo pats nedėkingiausias darbas. Jame turi būti stipri intriga, įtempta situacija, gyvas vyksmas, o taipgi ryšūs charakteriai. Viskas turi būti labai taisykliai surišta, tikra, nuosirdi, nemeluota. Ir kas yra svarbiausia ir blogiausia — viskas turi būti apribota vieta ir laiku. Kai kompozitorius kuria šitokias medžiagas muziką, kartais tenka eilutes vėl pakartotinai karpyti, o kartais dar iš naujo dirstyti.

Sužinojęs apie operos gimimą, aplankiau jos libreto autorių rašytoją Stasj Santvarą. Jis, kaip ir visados, maloniai ramiai veidu, o galvą puošia baltų linų vainikas. Rašytojas pasakoja, kad rašyti operai libretą jį paskatino pats kompozitorius Gaidelis. Buvusi temos problema. Ką rašyti? Kokią dramą? Iš kurio laikotarpio? Kas joje turi atsispindėti? O svarbiausia, kad ir mūsų sąlygose, be šimtų tūkstančių dolerių būtų įmanoma pastatyti.

Dar Lietuvoje Stasys Santvaras turėjo parašęs libretą "Atlantidos" temai. Tačiau jos pastatymui reikia pinigų, pinigų ir dar kartą pinigų. Legendarinė "Atlantidoj" net ir stogai turėtų spindėti auksu.

Gaideliui spaudžiant, rašytojui kilo mintis atžymėti mūsų amžių, kuris išmetė milijonus žmonių iš gimtųjų namų, sujaukė ir suardė šeimas, daugeliui sugriaudamas visą gyvenimą.

POVILAS ŽIKUS

—o—

ma, kada jų pačių moralė pakibo ant voratinklio siūlo.

Tačiau yra išlikusių ir skaidrių rasos kristalų, kurie, jeigu ir nukrito ant dulkėto gyvenimo vieškelio, tai ir vėl pakilo, nors ir savo mirtimi už tai užmokėdami. Operai "Gyvanašlė" (vardas gali būti ir pakeistas) ir buvo imtas tremtinių gyvenimo

Julius Gaidelis

mas, o vieta — tremtinių stovykla Vokietijoje. Veikėjai — šių dienų tremtiniai. Veiksmas vyksta 1947—1949 metais. Šios operos pastatymui nereikia didelių išlaidų nei dekoracijoms, nei kostiumams. Čia buvo taikytasi prie Chicagos, turint vilčių, kad šia opera šito krašto lietuvių sostinė susidomės.

Dar apie operos pobūdį

Operos lyrinė drama yra gana tikroviška. Ji susideda iš prologo ir trijų veiksmų. Opera yra penkiems solistams: sopranui, mezzosopranui, tenorui, baritonui, bosui. Reikalinga taipgi — mišrus ir atskirai vyrų bei moterų chorai. Būtinai ir baletas. Pagrindiniai operos asmenys: Danutė Daumantienė, karo aplinkybių persikrėta savo vyrų. Danutė vaizduojama tokia moteris, kokių nedaug yra — principinga, tvirta, dora, jauna, graži, išmesta į svetimą kraštą be artimo šilumos, tarp gyvenimo pagundų. Partizanas Jonas Daumantas, jos vyras, kovojo ir matęs krauju laistomas šventas idėjas, kur grubūs gyvenimo randai ir žaizdos puo-

šia žmonių širdis ir veidas. Kompozitorius Stasys Stanaitis, tremtyje įsimylėjęs Danutę, kuriam skersai kelio stoja buvęs karininkas Algirdas Brazilius, taipgi mylis Danutę, o jos atstumas bando net nusišauti. Danutės kambario draugė Aldona yra įsimylėjusi kompozitorių Stanaitį. Ji ir stumia Danutę Braziliui glėbui. Pro geležinę uždangą prasiveržęs, Jonas Daumantas suranda žmoną Danutę. Tik ji prieš jį atsisotą jau suklupusi sunkiame gyvenimo kely, gelbėdama Erazulį nuo savizudybės. Tačiau ji vėl pakyla kristalų iš gyvenimo dulkių, pamačiusi savo vyrą. Tačiau išvydusi sutęptą savo gyvenimo rūbą, savo mirtimi jį nuplaua.

Vizitas Gaideliui ir operos turinys

Su rašytoju Santvaru dabar pasukam pas kompozitorių Julijų Gaidelį. Pianas apkrautas dar šiltomis gaidomis. Gaidelis nubraukia plaukus ir prakaito lašus nuo kaktos. Prie jo prisėda Santvaras ir įjeda bando naują, tik ką gimusią operą. Prologe Daumantas dainuoja: "Jūs nepažįstat manęs, nežinot, kiek manoj širdy randų?" Ir plaukia jo žodžiai apie laisvę, skausmą, sielvartą.

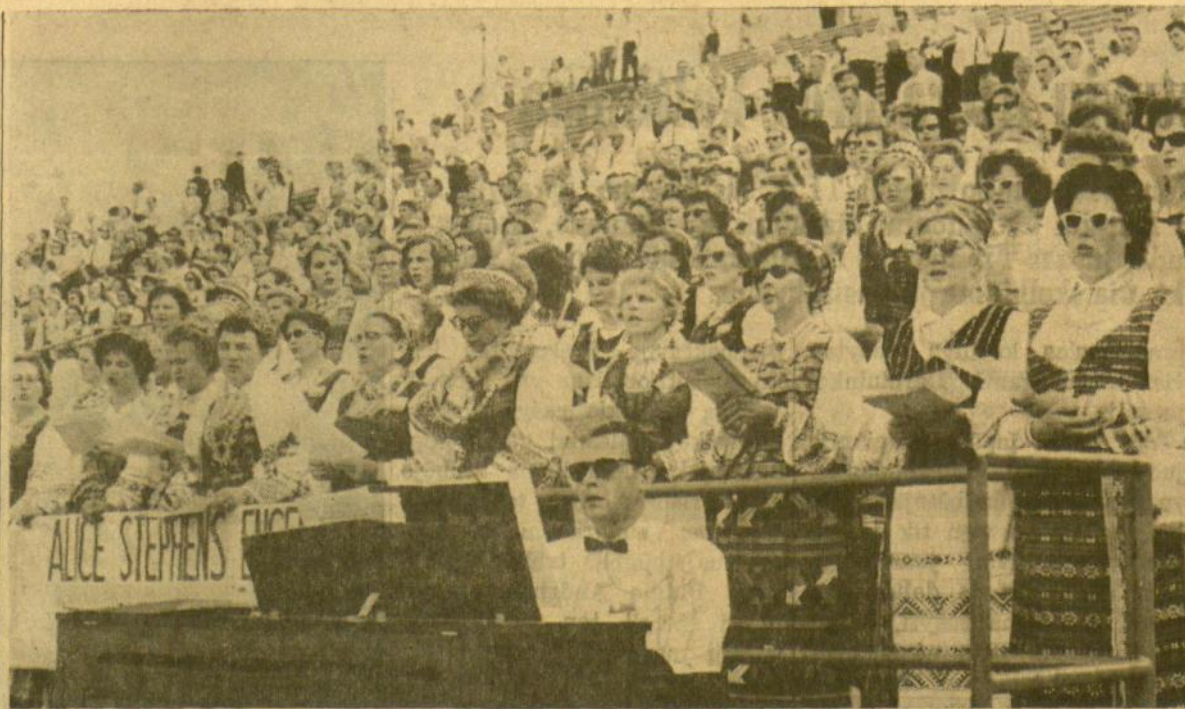
1-mas veiksmas. Choro repeticijų salėj repetuojama muzika

Stasys Santvaras

Stanaičio kantata, kurią jis parašė Danutės Daumantienės garbei. Dainuoja choras, bet pačios solistės Danutės nėra. Pavėluotai ateina Danutė, Brazilius lydimas. Kompozitorius Stanaitis meta gaidas ir išbėga. Sumišimas. Choristai perkalba kompozitorių, susigražina jį salėn, ir repeticija vyksta toliau.

(Nukelta į 6 psl.)

Didžiulio choro dalis Lietuvių dienoje. Vargonuoja muz. M. Cibas

Į dvi stovyklas kritiškai žvelgiant

Straipsnis diskusinis, laukiant pasisakymų iš stovyklose buvusių

ARŪNAS LIULEVICIUS

Labai neseniai teko būti dviejose stovyklose — studijų savaitėse. Abi ALRKF jaunimo stovyklavietėje Dainavoj prie Manchester, Mich. Dvi stovyklos: sendraugių pirmąją rugpjūčio savaitę ir bendrinę studijų savaitę — antrąją.

Abi stovyklos daug dėmesio skyrė savo studijinei programai. Sendraugių stovyklos studijinė tema žvelgė į idėjinę šios dienos pasaulio veidą. Kun. dr. A. Liūma pristatė Visuotinį Bažnyčios susirinkimą. A. Liulevičius kalbėjo apie liturginį atsinaujinimą. G. Ivaškiene žvelgė į lietuvių katalikų moterį. A. Vedeckas analizavo lietuvių įsijungimą vietinėn politikon, dr. F. Palubinskas tyrinėjo katalikų pažiūrų ir ekonomiją istorinė raida. Sk. Radvila kritiškai vertino dabartinę lietuvių katalikų spaudą. V. Kamantas kalbėjo apie Lietuvos Bendruomenę, dr. Vyt. Vygančas žvelgė į pasaulietį Bažnyčioje, K. Bradūnas svarstė, ar Donelaičiai modernūs.

Dr. J. Girniaus paskaita apie dvidešimties metų išeivijos kultūrinį gyvenimą uždarė sendraugių stovyklą ir atidarė bendrinę studijų savaitę. Studijų savaitę bendros studijinės temos, atrodo, neturėjo, kiekvienai dienai buvo skirta savita tema. V. Vaitekūnas kalbėjo

apie komunistų pastangas Lietuvos jaunimo perauklėjime, dr. J. Brazaitis darė pranešimą apie Lietuvos laisvinimo politikos idėjinę strategiją. K. Skrupskelis su ugnimi pristatė argumentus, kodėl lietuviams nereikėtų balsuoti už Goldwaterį, dr. J. Balys supažindino su liaudies dainų simbolika. Apie Milašų ir Baltrušaitį referatą skaitė dr. J. Vaskelis, tremties literatūros tematiką analizavo dr. I. Gražytė, apie džiazo išsivystymą kalbėjo R. Babickas, dr. A. Klimas išryškino lietuvių kalbos vietą Indo - europiečių kalbų šeimoje, dr. E. I. Užgiriene tyrinėjo kūrybinę sąvoką. Komunizmo taktiką Lietuvoje analizavo dr. V. Vardys, nusišvilimą Vakaraus aiškino dr. L. Sabaliūnas; dr. G. Gedvila moderavo debatus laisvinimo politikos klausimais, kuriuose dalyvavo dr. T. Reimeikis, dr. J. Smulkštys ir dr. V. Vardys. Stovykla uždaryta V. Kamanto paskaita apie Lietuvos Bendruomenę.

Ko stovykla siekė?

Sendraugių ateitininkų stovykla ruošiamą jau penktą kartą iš eilės. Jos siekis — suriš-

ti katalikus inteligentus krikščioniškon bendruomenėn, kad sustiprinę savitarpio ryšius galėtų stipriau įsijungti į pasaulio atnaujinimo darbą. Sendraugių stovyklos tad pirminis tikslas — išugdyti bendruomenę, sujungti dalyvius į vieną šeimą.

Bendrinės studijų savaitės tikslas: duoti progos pasireikšti "antrajam aukštui" — jaunajam mūsų inteligentijos kartai. Norėta išvystyti dialogą tarp skirtingose pasaulėžiūrose išaugusių žmonių. Savaitė ruošta studijų savaitę Vokietijoje pavyzdžiu. Buvo tikimasi, kad čia gali išryškėti naujos inteligentų kartos idėjinis veidas.

Kaip jos pasisekė?

Pabandykim matuoti stovyklų pasisekimą, naudodami jų siekius kaip matą.

Sendraugių stovykloje tikrai nuostabiai išaugo krikščioniška bendruomenė. Priežasties, tur būnt, reikėtų ieškoti giliai pergyventoj bendrojo maldoj — dienos centras buvo Mišios, kurios buvo tikra bendruomenės auka. Iš atokiau žvelgiant į ateitininkų gyvenimą, galima matyti, kad šioj stovykloj galutinai užgydyta žaizda, kurią sukėlė Vokietijoje mokslus baigusios kartos išsijungimas iš ateitininkų sąjūdžio. Stovykloj toną davė jaunosios šeimos — patys vaikai buvo taipgi reikalinga stovyklinės bendruomenės dalis. Per kelerius metus užmezgė draugystės ryšiai iširpdė ir kaftų skirtumą — dabar beprasmiška kalbėti apie jaunus ar senus sendraugius: ryškūs skirtumai tarp liberalų ir konservatorių, gyvų ir apkiutusių kerta amžiaus ribas. Ne vienas su nuostaba pamatė, kad neretai tėvas idėjiniai jaunesnis negu apkerpėjęs sūnus.

Bendrinę studijų savaitę nepavyko išvystyti idėjinio dialogo. Jaunoji inteligentų karta savo veido neparodė — kyla klausimas, ar ji iš viso savo veidą turi. Studijinė stovyklos programa turininga. Gausu paskaitų — dygubai daugiau, negu sendraugių stovykloje. Paskaitos gerai paruoštos (su viena siaubinga išimtimi), tačiau akademinės, neužangažuojančios: vienintelė K. Skrupskelio paskaita kiekvieną tiesioginį palietė. Diskusijos, blankios — daugiausia šaudymas iš apkasų. Jaunoji karta tyli — savo nuomonės arba neturi, ar bijo pareikšti. Idėjinį dialogą išvystyti, aišku, apsunkino ir faktas, kad paskaitų temos buvo perdem atsargios, šventos, patriotinės.

Vertinant antrąjį

Kaip atrodytų stovyklos, jei sukeistume vertinimo matus? Sendraugių stovykla savo studijinę programą negali girtis. Diskusijos, tiesa, po paskaitų buvo gyvos, tačiau jos nutrukdavo palikus salę: idėjos papildymo nebeturėjo vietos.

Prof. J. Žilevičius apie Lietuvių dienos pasaulinėje parodoje, New Yorke, jungtinį chorą

Jungtinis choras pajėgiu skambėjimu ir darnumu buvo be priekaištų. Tik blogas garsiakalbių sutvarkymas ir stadijono atvirumas, neturint stogo, kliudė dainų skambėjimą visur vienodai girdėti. Kaip visuomet esantiems arčiau sopranų jie buvo ir stipriau girdimi negu altai. Tad, norint girdėti pilną ir lygų skambėjimą, reikėjo nueiti publikos vidurin. Šiaip chorvedžiai ir chorai įrodė didelę pažangą. Tai didelis ir idealistinis dainuojančiųjų pasišventimas.

Chorų programą atliekant, pasirodė pirmą kartą žymusis mūsų kompozitorius J. Kačinskas, kelės choristų ir klaušytojų tarpe susidomėjimą. Jis vartojo kiek skirtingesnį dirigavimo būdą, negu kiti. Pirmą kartą tokiam didžiuliui chorui dirigavo dainininkas V. Verikaitis iš Kanados. Ši chorinė programa buvo vien tik tautinė demonstracija ir nepretendavo į dainų šventę, kur paprastai yra pildomi sunkūs, sudėtingi veikalai. Bet jei patalpa būtų buvusi su stogu, tai savo darnumu ir savo pajėgumu choras nebūtų buvęs silpnesnis ir už dainų šventės girdimus.

Muzikos komisija, vadovaujama Al. Kačanausko, sugebėjo sutraukti tokį gausų chorą, nes šalia jo dirbo ir fanatiškai atsidaavę raštininkavimo darbai muz. M. Cibas. Nemazai darbo įdėjo ir A. Visminas, V. Mamaitis ir kiti. Tad garbė jiems už atliktą darbą, kuriuo taip širdingai gerėjosi daugiatūkstančiai minia.

Apie daugumą paskaitų neapsimokėjo mamai į namus rašyti — buvo tik dvi šviesios išimties: S. Radvilos ir dr. V. Vygančio paskaitos. Neįmanoma entuziazmas grynosios idėjos, tačiau labai didelis dėmesys rodomas gyvenimiškai minčiai. Pavyzdžiui, vaikų knygų reikalas buvo smarkiai papildymu diskutuojamas — prieita (kas pas mus reta) net prie asmeninio įsipareigojimo. Reikėtų manyti, kad sekančių metų sendraugių stovykla, kurios tema bus šeimos gyvenimas, turėtų būti itin gyva.

Ar pavyko sukurti stovyklinę bendruomenę bendrinę studijų savaitę? Visą savaitę trukęs biaušus, šaltas, apsiniaukęs oras, aišku, prie bendros nuotikos sukūrimo neprisidėjo. Tačiau buvo daug dainuojama, azartiškai žaidžiamas tinklinis, naktimis alus geriamas. Vargas, tačiau, kad tai buvo trys atskiros bendruomenės, o ne viena. Šeimos prie stovyklos taip ir nepritapo: štai šeštadienio rytą prieš paskaitą priėjus ponias klausia, ar čia vietos tik studentams, ar ir ji galinti prisėsti pasiklausyti.

Kultūros apraiškos

Abejų stovyklų pasididžiavimas buvo šeštadienio vakaro programos. Sendraugių stovykloje suruoštas dailiojo žodžio vakaras sutraukė pilną salę svečių, kurie stebinančioj tyloj klausėsi turtingos ir sklandžiai pravestos programos. Bendrinės savaitės šeštadienio vakarė lygiai gausi publika klausėsi aktorių Nijolės Martinaitės ir Jono Kelečiaus įspūdingai pristatytų vienaveiksmių "Kalbėk man kaip lietus" ir "Saulės rytas".

Šiaip iš vakarinių programų paminėtinas tautinių šokių vakaras sendraugių stovykloje, ir "Antrojo. Kaimo" spektaklis bendrinėje studijų savaitėje.

Per abi stovyklas truko sendraugių ateitininkų iniciatyva suorganizuota jaunųjų dailininkų paroda, kurią patraukliai apipavidalino A. Barzdukas. Abejos stovyklose pravestas

(Nukelta į 6 psl.)

Aleksandras Radžius

MENULIO ŽENKLAI

Dėmių nėra menulio veide,
Tik saulės rėžti ženklai,
Tik niekur neregėtos raidės,
Kurias tu mirdamas skaitai,

Ir sužinai, ko nežinojai,
Ko troškau rast, bet neradau.
Kai šviesmečių riboj liepsnoja
Kiti pasauliai ir veidai.

ASTRONAUTO MIRTIS MĖNULYJE

Primk mane, mėnuli,
I baugiai baltą glėbį,
I dulkių ramų guolį,

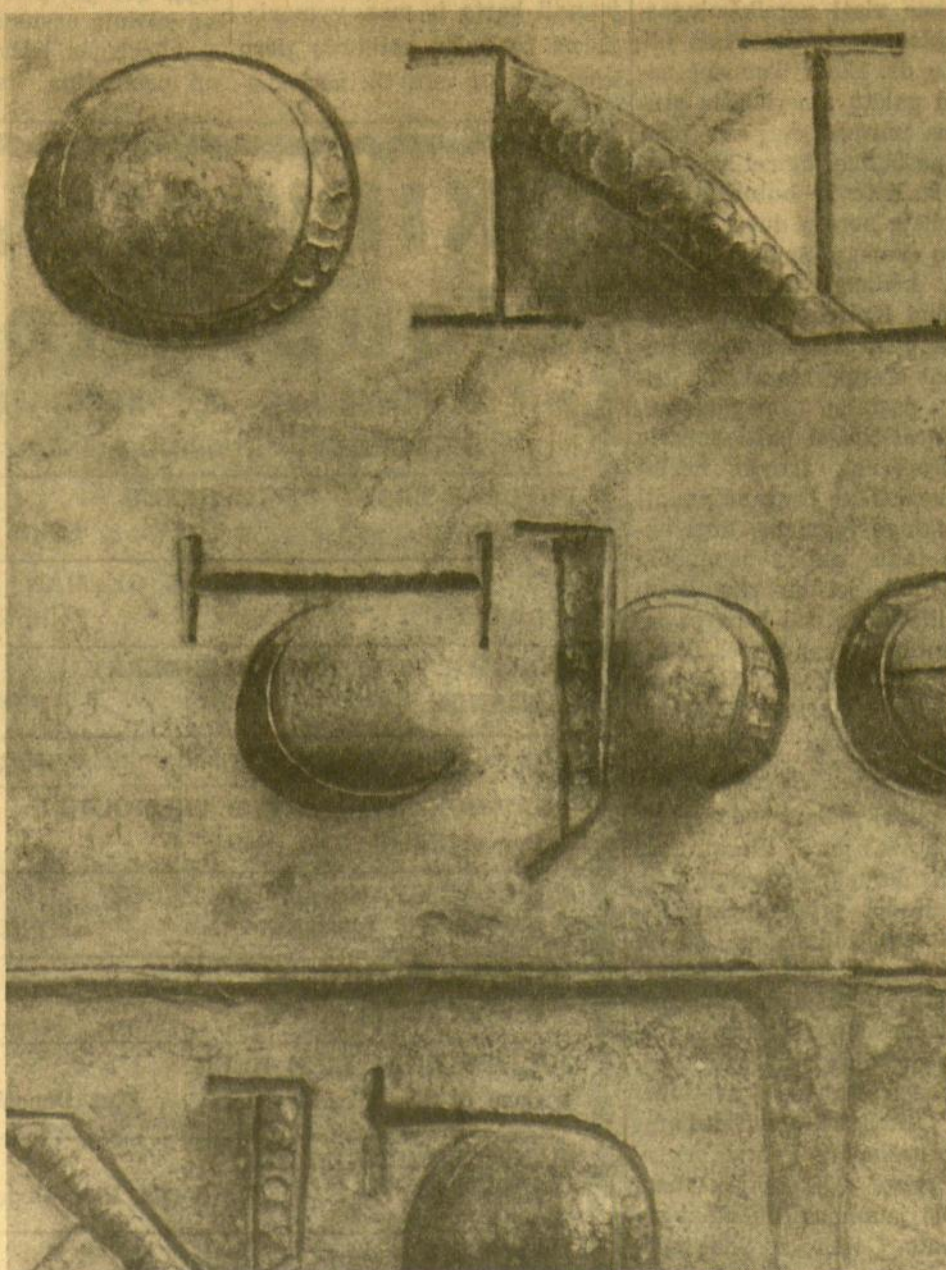
Kad mano šaltos akys
Per pilnatį žiūrėtų
I žemę ir i saulę,

Kad mano šviesūs kaulai
Sudiltų su delčia
Galaksijų gėlmė.

AVIGANIS

Padėjęs galvą ant velėnos
Chaldėjų papročiu senu,
Žvelgė į dangų ir maldaujo:
— Neik, Sirijau, žemyn,
Nadiro tamsiojo gėlmėn,
Budėki slėny tarp kalnų,
Ties avinėlio suriestu ragu.

Sustojo laikas ir vanduo,
Sustingo mėlynai skliautai,
Ir tarp žvaigždžių vienu vienas
Erdvinį kosmoso tyloj
Sustojo Sirijus šviesus
Drauge budėti tarp kalnų,
Virš Eufrato vandenų,
Ties avinėlio suriestu ragu.

Šventojo Rašto žodžiai šviniėje plokštėje, Vatikano paviljone, Ne Yorke pasaulinėje parodoje
Skulptorius Vytautas Kašuba

Reakcija į lietuvių literatūros kaltinimą

Tešiamie Los Angeles Dailių menų klubo liepos 11 d. susirinkimo aprašymą. Jaunam literatūros mėgėjui Margiui Matulioniui atsakė dr. E. Tumienė, Bronys Raila, Alė Rūta, Jurgis Gliuda, Juozas Tininis, dr. M. Gimbutienė, Algirdas Gustaitis ir kt. Čia skelbiame jų pasisakymus.

Dr. Elena Tumienė: Išklausius Margio Matulionio pranešimo, atrodo, jis yra priėjęs gana kampuotų išvadų. Prelegentas atidarė mums savo sopamą širdį. Problema pateikta. Dabar galėtume pasikalbėti konkrečiau.

Dr. Marija Alseikaitė - Gimbutienė: Apie ką kalbėjo Matulionis: proza ar poezija? Ar jam teko studijuoti lietuvių literatūrą? Ar skaitė Nyką - Niliūną, Algimantą Mackų ir kt.?

M. Matulionis: Daugiau prozą. Poezijoje filosofijos neieškau.

Bronys Raila: Girdėjame Matulionio pranešime bent 10 naujų temų. Su dviem trečdaliais minčių nesutinku. Kaip galime spręsti apie lietuvių literatūrą, jei ji nėra skaitoma? Mes gerai žinome, kad jaunimas lietuvių literatūros neseka, gal tik 1 iš 1,000, o pradeda nuo Dostojevskio ar Camus.

Jau XVII a. yra laisvumas, literatūriniam varžtam nepasidavimas. Ne tik pasaulėžiūra, bet ir politinė prasme.

Sakant griežtą nuomonę apie lietuvių literatūrą, reikia pavyzdžių. Pradedant XIX a., bet praleidžiant daug ankstesnį Donelaitį, Krėvę, Sruogą būtų jau vėlesnieji, apie kuriuos vertėtų bent kalbėti net ir didžiausiam neigiamam. Arba Skėmą, Ostrauską bei kitus. Visa pasaulio literatūra nesuseda vieniškos iš pasaulinių garsenybių. Pasigendame nors vienos analizės apie mūsų geresnę literatūrą. Nepamirština, kad XIX a. mes neturėjome savo tautinės laisvės. Apie lietuvių literatūrą galima pradėti kalbėti, parinkus bent keletą geresnių lietuvių rašytojų. Autorius eina su šių dienų mada: kalba nesusipažinęs su kalbamuoju dalyku. Yra šimtai lietuvių, ne tik vienas Matulionis, baigusių geriausius pasaulio literatūros universitetus. Tai pirmoji tos temos sritis.

Dr. E. Tumienė: Iš kalbėtojo laukėme konkrečios kritikos, ne tik nuotaikos. Ką galėtų pasakyti konkretiai? Argi mūsų literatūroje, pagal jaunimo nuomonę, nėra nei vieno gero literatūrinio veikalo?

M. Matulionis: Mėgstu naudotis geriausiais. Jei man nepatinka — neskaitau. Mačiau Skėmos "Žvakidė". Bet ten nieko gero neradau.

Br. Raila: Filosofijos dramoje ieškoti nebūtina. Kiekvienas rašytojas nori būti originalus. Skėma nekopijuoja. Už lietuvių literatūrą atsakingi mūsų seneliai, mes ir jūs, todėl mane kartais šokinioja, kad jaunimas neva čia neatsakingas, o šoka ginti italus, amerikiečius, vokiečius ar kitus.

Dr. M. Gimbutienė: Ar rašytoją galima vertinti iš blogiausio veikalo? Pats Skėma jau sakė, kad "Žvakidė" yra jo

prasčiausias kūrinys, rašytas, vien norint gauti "Darbininko" premiją.

Alė Rūta: Ispūdis slegiantis, juo labiau, kad, pradėdamas savo pranešimą, kalbėtojas pasakė, jog tai ne vien tik jo, bet bendrai lietuvių jaunimo ar bent didžiosios jo dalies nuomonė. Bandoma rašyti, o mūsų jaunimas pats ne skaito, nenori. Dėl to: ar tema reikiama literatūrinio kūrinio vertę? Gal lietuvių kaimas atrodo neįdomus dėl to, kad jo nepažįstama ir nenorima pažinti.

M. Matulionis: Skaičiau V. Ramono "Kryžius". Man patiko, nors ten filosofinės gilumos ir nėra. Lietuvių literatūrai kaip tik to ir trūksta.

Dr. E. Tumienė: Filosofija literatūroje yra labai pavojingas dalykas.

Alė Rūta: Gal dabar jaunimas ieško didelių filosofinių problemų, o jų nebuvo senesnėje lietuvių literatūroje, nes tada mūsų rašytojai tos problemos ir neturėjo, o į praeitę situaciją reikia žvelgti ir an laiko akimis.

M. Matulionis: Fauste estetinio grožio labai mažai, daug filosofijos. Lankydams Chicago's Pedagoginį liuanistikos institutą, nejutau ten gilesnių lietuvių literatūros nagrinėjimo. Lektoriai rekomenduodavo per semestrą perskaityti nors dvi knygi. Manau, kad jie tu-

reėtų reikalauti kas savaitę perskaityti nors po dvi lietuviškas knygas. Jos turėtų būti išsamią nagrinėjamos ir klasėje.

Jurgis Gliuda: Ar yra kriterijus, kuriuo galėtume vertinti literatūrą, sakydami, kad prancūzų literatūra tokia, vokiečių kitokia, lietuvių dar kitokia? Neužtikau niekur rimto svėrimo, kuri iš minėtų literatūrų vertingesnė. Kalbėjęs ima premisą, visai netinkančią vertinimams. Literatūra vertinama menu. Čechovo literatūrinis perlas yra berniuko pasakojimas stepėje. Ten paslėptas didelis kūrėjo sugebėjimas pavaizduoti meniškai. Kitaip tere tik spekuliacija idėjomis, tautybe bei pasaulėžiūra, visa tai pastatant prieš meną. Apie kūrėją negalima kalbėti, dar neturint laiko

giliausios filosofijos, o pats kūriny bus visai nereikšmingas.

Algirdas Gustaitis: Prieš porą metų dr. Elena Tumienė sakė, kad galėtų amerikiečių studentams universitete, kur jina dėsto pasaulinę literatūrą, pateikti ir lietuvių autorių. Pirmoje eilėje norėtų duoti Krėvę, ypač jo dramas, Sumanymo atsisakė, kadangi neturime pakankamai Krėvės raštų, išvers- tų į anglų ar kitas kalbas. Be- klausiant Margio Matulionio kri- tiškų pastabų, pagalvojau, užuot neatlaidžiai pulti lietuvių literatūrą, net, atrodo, norint ją pakenkti ar bent nužeminti iki juokingo lygmens, argi ne- galėtų tokie gabūs jaunuoliai panagrinti, jei ne visą lietu- vių literatūrą, tai bent pavie- nius autorius, sakysime, Donė- laitį. Juk šiemet lietuvių tauta švenčia to didžiojo XVIII a. lietuvių klasiko jubiliejinius metus.

Nesunkiai galima sudaryti iš- tisą sąrašą gero literatūrinio lygmens knygų, prozos ir poe- zijos. Kodėl priaugančioji lie- tuvių karta, vadinamas lietuvių tautos žiedas, neišneša pagar- bių lietuvių rašytojų, poetų į užsieniečių universitetus, kodėl nepraveda diskusijų literatūri- nuose seminaruose svetimie- siams, iškeltiant amerikiečiams beveik nežinomų lietuvių auto- rių kūrybą? Kodėl jie, tasai puikūs jaunimas, tik akiai se- ka Dante, Goethe ir Shakespe- are'ą belinksniojančius, kodėl jie neišdrįsta įnešti ten ir li- tuviškų pavardžių? Kodėl ne- verčia mūsų rašytojų į sveci-

perspektyvos. Prelegentas ieš- ko filosofijos. Kas yra filosofija? Ją išreiškia rašytojo kny- gų veikėjai, dažnai geri dekla- muotojai. Matulionis kalbėjo apie orkestrą, bet telietė tik triukšmą sudarančius instru- mentus: būgną, triūbą. Paim- kime Pulgio Andriūšio "Anoj pusėj ežero", ten pamatysime tikrąjį meną. Kaltinant reikia ieškoti pagrindo, o prelegentas, atrodo, ignoruoja lietuvių raš- to meną iš viso.

M. Matulionis: Kalbėjusieji daugiausia sukasi apie tašką: kas yra menas? Aš nevadinu filosofijos būgnu. Kokį tad kri- terijų vartoti, jei atmetama fi- losofija?

Jurgis Gliuda: Autoriaus su- gebėjimą duoti puikų kūrinių. Nesvarbu apie ką būtų rašoma.

Dr. E. Tumienė: Koks meno kūrinio tikslas? Geras kūrinys, atrodo, geriausiai, tiksliausiai išreiškia gyvenimo realybę. Kartais reik panaudoti daug ką. Čechovas paprastais žodžiais la- bai tiksliai ir labai daug pasa- kė, perdavė kažką naujo. Iš meno kūrinio gyvenimas pajun- tamas kažkuo, net negalint aiš- kiai aptarti kuo.

Juozas Tininis: Meno kūrinys turi ne tik komunikuoti, bet būti drauge formos ir turinio sintezė. Gali būti geriausios ir

Dailių menų klube pasisakoma dėl M. Matulionio kaltinimų lietuvių literatūrai. Kairėje: J. Gliuda (su akiniais), Alė Rūta (nusisukusi), Margis Matulionis (nuleisęs galvą), Balčūnienė-Svaistienė, dr. M. Gimbutienė, J. Tininis, Alg. Gustaitis.

L. Kančausko nuotrauka

Spalvingos šokėjų gretos New Yorke

Nuotr. V. Maželio

mas kalbas, kodėl nepasisten- gia bent rotatoriniu būdu nors savam studijų seminare pas- kleisti savo mėgiamą lietuvių rašytoją? Kodėl jaunieji visiškai nieko nedaro svetimųjų mokslynčiose lietuvių literatū- ros ar lietuvių tautos garbei kelti, o jei daro, tai taip nežy- miai, paslapčiomis, kad mes — senesnis lietuvių literatūros pe- lytės neįstengiamo to net nu- girsti.

Ką tik minėjau, jog yra ga- limybių ir būdų lietuvių litera- tūrą įvesti į užsieniečių univer- sitetus, o iš ten ir į platųjį pasaulį. Bet tai jau ne vieno asmens reikalas. Kada nors lietuvių tauta pareikalaus at- skaitomybės ne tik iš studentų, bet ir iš lietuvių profesorų, šil- tose, aukštose svetimųjų uni- versitetų kėdėse besėdinčių: ką gero jie padarė lietuvių — sa- vo — tautai? Būti lietuviu ir dirbti vien svetimiesiems nėra didelė garbė, nei lietuviams pa- sididžiavimas. Lietuviško tei- smo diena gali ateiti visiems, net ir tokiems gabiems jaunuo- liams, kaip Margis Matulionis.

Bronius Budriūnas: Kiek pa- stebėjau, dirbdamas bei šiaip bendraudamas su lietuvių jau- nimu, jog jie nestudijuoja lie- tuvių rašytojų, o susidaro klai- dingą mūsų literatūros vaizdą tik iš akies.

Alė Rūta: Ar iš tikro mūsų literatūra tiek žema, jog jau neverta rimtesnio dėmesio? Ar jaunoji karta ir mes, vyresnie- ji, ne tų pačių estetinių tiesų ieškome? Ar mes tik nesiska-

me kitoje orbitoje, mus labai skiriančioje? Gal yra vilties vieniems kitus arčiau pažinti? Tikėkime!

A. Audronis: Mūsų jaunimas nesisidomi lietuvių literatūra, ka- dangi ji nenagrinėjama ameri- kiečių universitetuose. Prelegen- tas Matulionis tik paviršutiniš- kai verkia. Gliuda, Gustaitis, Raila palietė labai aktualią te- mą, ties kuria jaunimas turėtų giliau pagalvoti.

Jurgis Gliuda: Literatūros negalima vertinti ir lyginti to- mų storumu. Lietuvių literatū- ra ypač įdomi giliomis savo idė- jomis. Ką apie jas žino mūsų jaunimas? Kaip tik mūsų li- teratūros įnašas pasaulinei lita- tūrai idėjine prasme yra labai didelis. Jei gautume Nobelio premiją, kuri juk literatūrinės vertės nepakelia, tad, esu tik- ras, mūsų jaunimas nedrįstų panašiai nei prasižioti. Atrodo, kad mūsų jaunimas yra aklas lietuvių literatūrai, nematyda- mas net ir tų atvejų, kada sve- timieji apie ją kalba labai tei- giamai.

Bronys Raila: Visos lietuvių kūrybos (dailės, muzikos, teat- ro) atskyrimas nuo pačios lie- tuvių tautos yra nerekomenduo- tinas. Visa mūsų literatūra yra kova už gyvybę, už likimą ir laisvę tautos, kuri dabar veda žūtbūtinę kovą, tikėdamasi, be abejo, ją laimėti. Tai yra šven- tas mūsų kūrėjams dalykas. Deja, nors dabar pačioje Lietu- voje yra apie 100 lietuvių rašy- tojų, bet jie plačiau nugarsin- čių kūrinių nesukuria, nes netu- ri kūrybinės laisvės. Prelegen- tui primintina, kad literatūros

tuvių tautos kovos dėl laisvės idėja. Mes nuolatos rašome, kartais net smarkiai kritikuo- jame savo rašytojus, norėdami vieno, kad jie, o ir po jų atei- nantieji, rašytų geriau.

Diskusijoms pasibaigus, pas- kutiniame žodyje Margis Matu- lionis padėjo už jam paro- dytą dėmesį. Jis išsitarė, jog jaučiasi pagerbtas ir iš dalies įtikintas. Jam buvo malonu pirmą kartą tiesioginiai pažin- ti tiek daug lietuvių rašytojų, literatų. Jis manęs, jog ir kit- tas lietuvių jaunimas, turėda- mas galimybių padiskutuoti su lietuvių rašytojais, pakeistų ar keistų savo neigiamą nuomonę apie lietuvių literatūrą.

Į Dailių menų klubo met- raštį ta proga tos dienos prele- gentas įrašė:

"Susipažinęs su mūsų vyres- niaja rašytojų karta, lenkiu jauną galvą prieš jų nuostabų kantrumą, klausiant mano jau- nų, dažnai ne visai pateisinamų smerkimų."

Pasiruošęs šaltesniems įver- tinimams,

Margis Matulionis".

(lg)

— Pirmasis pianinas Ameri- kurio nors atžvilgiu būti pras- koje pagamintas 1769 m. rug- sėjo 18 d.

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.

3240 S. HALSTED ST.

Telef.: CA 6-7252

DIDELIS PASIRINKIMAS IVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ, PARDAVIMAS IR TAISYMAS ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:

BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirt., nuo 9 iki 9:30. kitom dienom nuo 9 iki 6 v.v. Penktadieniais vakare iki 9:30 val. vakaro. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 valandos.

Liepos ir rugp. mėnesiais abi krautuvės sekmadieniais uždarytos.

OPEN

52 HOURS

A WEEK

Naujas išorinis langelis

Dabar District Savings turi du naujus išo- rinius langelius, prie kurių galite atlikti reikalus nuo šaligatvio. Šie langeliai randasi įstaigos pietinėje pusėje ant 34th Place. Visi reikalai normaliai atliekami prie langelių viduje, gali- ma sutvarkyti ir čia prie šių išorinių langelių.

Išoriniai langeliai atdari 52 valandas savaitėje:

PIRMADIENI	8:30 a.m. iki 8:00 p.m.
ANTRADIENI	8:30 a.m. iki 4:00 p.m.
TREČIADIENI	8:30 a.m. iki 1:00 p.m.
KETVIRTADIENI	8:30 a.m. iki 8:00 p.m.
PENKTADIENI	8:30 a.m. iki 6:00 p.m.
SEŠTADIENI	8:30 a.m. iki 4:00 p.m.

DISTRICT SAVINGS

3430 S. Halsted St. • Chicago, Illinois 60608

Assets over \$27,000,000.00 • Albert J. Auers, President

Dailių menų klubo narių poetė Elena Tumienė, amerikiečių universitete apgynusiai daktaro laipsnį pasaulinėje literatūroje. DMK vardu sveikina metraštinių Algirdas Gustaitis, įteikia mas Pauliaus Jurkaus redaguotą meno knygą "Art Collection".

L. Kančausko nuotrauka

Skaidria širdim ir šviesiomis akimis

Baigtas dar vienas "Aukso žąsies" filmo etapas

Rugpjūčio vidurys. Kažkur yra vasara. Kažkur yra paplūdimiai su saule, vandeniu ir idiliškais vakarais. Kažkur yra vasarotojai su saulės lietsargiais ir meškerykočiais ant pečių...

O čia New Haven, Yale universiteto audiovision studijoje prakaitytoja būrys mūsų dramų aktorių, baigdami paskutinį aktorišką **Birutės Pūkelevičienės** išvažiavimą Samanėlė, Kavoto filmo etapą. Tas būrys yra margas, įvairus tiek amžiumi, tiek teatine patirtimi. Gyvenamos vietovės išmėtytos dažnai tūkstančio mylių nuotoliais. Montrealis, Hamiltonas, Chicago, New Yorkas... Ir nenoromis klausai, kas surinko juos į šį, keistą, tarsi pasakų bokštą? Kas atvedė pro stunkias "stand-by" ir "recording" pažymėtas duris, už kurių dirbama po 15—16 valandų kasdien? Gal tai nepaprasta organizacinė ranka, gal fantastinis ekrano žavesys, o gal ištikimumas gimtajam žodžiui ir aktoriškam pašaukimui? Kas žino?

Kaip bebūtų — suvažiuo. Visi į 393 Mansfield st., ir Jasiukonių namai, atrodo, lyg dūzgiantis avilys. Kasdien kas nors atvažiuoja, kas nors atsiveikina. Čia skamba telefonai, čia informacinis centras, kelionių tvarkaraščiai. Čia vyrų bendrabutis rūsyje, eilutės su rankšluosčiais ir dantų šepetukais rankose... Čia verda kava, kvepia kepsniai ir Dalia su seserimi Aldona juos deda į pindines ir Algimanto Žemaičio lydimos važiuoja į studiją. Kaip su lauknešėm jos kyla į bokštą, kur valandų valandas bėga "priesagos" su įspėjamaisiais ženklais, po kurių prasideda scenos, kada reikia kalbėti. Joms pasirodžius, būna pertrauka ir sustumiami stalai.

O naktį, sugrįžus atgal, dar neima miegas. Dar kalbama apie praėjusią dieną. Apie lietuvišką filmą, jo reikšmę, dar nerealia, tikslai nujauciamą, apie jo ateitį ir naujas galimybes. Iki šiol dar utopiškai kontūrai ima ryškėti, bet taip pat ir aušra, pranašaujama artėjanti rytą. Tada atsiranda nuovargis

Nors ir ne visi, bet jau ir taip gražus būrys tų, kurie buvo subėgę prie "Aukso žąsies" į New Haven'ą

ir ramina tik mintis, kad vyresnieji vaidilos kolegijoje S. ir V. Valiukų pastogėje galėjo ramiai ilsėtis.

Ši universiteto studija, kuriai vadovauja lietuvis Povilas Jasiukonis, baigęs Californijos universitetą, įrengta stilingame, kaip ir visi Yale pastatai, chemijos laboratorijų name. Sąlygos taip palankiai susidėjo, kad balsinis "Aukso žąsies" filmo įrašymas turėjo ne tik tobulą aparatūrą, bet ir kvalifikuotą (bene vienintelį mūsųose) tos srities specialistą. Su jo vardu bus surištas ne vienas lietuviško filmo pasireiškimas ateityje.

Filmo įkalbėjimas reikalauja didelio aktorių susikaupimo, muzikalumo, kontrolės ir vidinio ritmo pajautimo. Darbas ilgas ir įtemptas. Vieną filmo minutę aktoriai rašo, maždaug per pusantros valandas. O tos minutės smulkus redagavimas, anksčiau jau buvo pareikalavęs 3—4 val. darbo. Aktoriams įkalbėjus, tos pačios minutės derinimas movijolos pagalba (čia grynai techniškas P. Jasiukonio darbas) dar užima apie 5 valandas. Taigi, įskaitant redagavimą, aktorių įkalbėjimą, vėliau derinimą — viena bėganti filminio balso minutė reika-

lauja apie 10 valandų darbo. O kadangi filmas turi 120 minučių, tai skaičiai darosi fantastiški. Bet taip yra. O kur vaizdinis filmo redagavimas, užtrukęs visus devynis mėnesius?

Į klausimą, kodėl šis milžiniškas procesas vyksta dabar, o ne filmuojant, — atsakoma, kad filmavimo metu užrašyto garso kokybė nebuvo pakankama: dabar ji tobulinama, švarinama. Ir tai nėra jokia naujovė ar "bėdos" atvejis. Šį metodą sėkmingai naudoja modernūs italų filmas, o ir Hollywoode visos triukšmingos, lauke vykstančios scenos įkalbamos studijoj, nes per ratų traškėjimą ir mašinų triukšmą aktorių kalbą įrašyti beveik neįmanoma.

Balsas rašomas ant magnetinės juostos, kuri savo ilgiu yra visai kaip ir filminė juosta, turi langelius ir perforacines skyles. Tokia pat bus ir muzikos juosta. Trečioji — skirta efektams. Jas reikia, tarpusavyje suderinus, suldyti ir įrašyti į vieną magnetinę juostą, iš kurios bus pagaminta optinė vaga ir uždėta ant filmos kraštelio. Visa tai didelis, techniškas darbas, reikalaujantis nepapr-

LIETUVIŠKASIS UNIVERSITETAS

(Atkelta iš 2 psl.)

m., minint Lietuvos valdovo Vytauto Didžiojo 500 metų mirties sukaktį, buvo pavadintas Vytauto Didžiojo universitetu, tarnavo vien Lietuvai ir lietuviams.

Garbingi vardai ir grįžimas sostinėn

To universiteto rektorais buvo: 1) 1922—1923 m. prof. Jonas Šimkus, 2) 1923—1924 m. prof. Vincas Čepinskis, 3) 1924—1925 m. prof. Pranciškus Būčys, 4) 1925—1926 m. prof. Petras Avižonis, 5) 1926—1927 m. prof. Mykolas Biržiška, 6)

tos kantrybės, ištvermės ir... žinojimo.

Aktorių darbas jau baigtas. Čiūtės "Aukso žąsies" — spalvatus, išvyko į montališkus: Daktaras, "Zaliojo pingvino" šeimininkas ir jo gražuolės dukterys, paskui Teodora, Admirolas, Fortunatas dar kurį laiką slankioja, jam dar liko pora scenų, jam arčiausia — New Yorkas.

Nemigo naktys ir įtemptos valandos — praityje. Likę atsisveikinimo žodžiai ir viltis, kad "Aukso žąsies" — pirmasis spalvotas lietuviškas filmas, daug širdies ir darbo pareikalavęs, greit atplauks į mūsų vandenį ir bus sutiktas žmonių "su skaidria širdimi ir šviesiomis akimis".

Tik stebėjės

1927—1928 m. prof. Mykolas Roemeris, 7) 1928—1929 m. prof. Pranas Juodelė, 8) 1929—1930 m. prof. Vincas Čepinskis, 9) 1930—1933 m. prof. Vincas Čepinskis, 10) 1933—1936 m. prof. Mykolas Roemeris, 11) 1936—1939 m. prof. Mykolas Roemeris ir 12) 1939—1941 m. prof. Stasys Šalkauskis.

1939 m., atgavus Vilnių, Lietuvos vyriausybei teko tvarkyti ir lenkų paliktas Vilniaus universitetas, kuris 1940 m. buvo uždarytas, jo vieton pradžioje perkeltas iš Kauno humanitarinių ir teisių mokslų fakultetas. Toliau Vilniaus universiteto plėtimas buvo numatytas 1940 m. rudenį, tačiau dar prieš tai Lietuva buvo okupuota rusų, ir Lietuvos aukštosios bei kitos mokyklos pateko svetimon, Lietuvai priešiškon įtakon, tad jų jau negalima laikyti nepriklausomos Lietuvos mokyklomis.

Neabejotina tačiau, jog visas lietuviškos kultūros bei mokslo suklestėjimas ir kitų aukštųjų mokyklų atsiradimas yra tiesioginė Vytauto Didžiojo universiteto, pirmo lietuviško universiteto veiklos išdava.

● Partija kartoja reikalavimus meno srityje. Lietuvoje menininkams vis dar primenami partijos reikalavimai. "Tiesa" vedamajame (Nr. 193, rugp. 19) juos pakartojo: esą tenka griežtai kovoti prieš abstrakcionizmą ir formalistines tendencijas mene, prieš natūrali-

NAUJAUSIOS MADOS PLAUKŲ SUKUOSENA, išpildoma prityrusių šukuotojų.

Artistic Beauty Salon
2711 W. 71st St., tel. HE 6-1098
Sav. VL. ANDRIJAUSKAS

Čia pat galėsite pirkti aukštos rūšies kosmetikos priemones.
Val. — nuo 9:30 v. r. iki 6:30 v. vak.
Treč. ir penkt. nuo 9:30 v. r. iki 9 v. v.

KOMERCINĖS, INDUSTRIJINĖS, PILIETYBĖS, PORTRETINĖS, VESTUVINĖS, NEPOZUOTOS FOTOGRAFIJOS

Ernest Studio
Sav. — ERNESTAS SUTKUS
2811 West 55th St., Chicago, Ill. 60632
GRovehill 6-2336
GRovehill 6-2337

tinį amatininkumą ir esteti-
zavimą. Nusiskusta, kad šian-
dieninio gyvenimo ir jo herojų
pavaizdavime Lietuvos dailinin-
kai dar ne visada surandą pa-
čias įspūdingiausias menines
priemones. Jie neretai amžinin-
kus vaizduoja arba natūralis-
tiškai, arba labai nudailintai,
arba sugrubintai. Nepakanka-

mai meniškai sprendžiamos te-
matinės kompozicijos. Dailinin-
kai kaltinami, kad jie sau ne-
statą aukštesnių meninių rei-
kalavimų. Partija dabar jiems
sako: Jūs turite būti stiprūs
idėjiniais įsitikinimais, nes, prie-
šingai, kiekvienas jūsų iškrypi-
mas jus nustumis į tarnavim-
buržuazinei ideologijai.

DĖMESIO!!

FIRMA

PACKAGE EXPRESS AND TRAVEL AGENCY, Inc.

Vyr. Įstaiga 1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

Tel. IN 7-5522

Pagal susitarimą su Sovietų Sąjungos Vnešposlitorg pri-
ima užsakymus iš Amerikos gyventojų dovanom, aukštos ko-
kybės sovietinėmis prekėmis, kurios bus įteiktos be jokių
muitų ar kokių primokėjimų giminėms, gyvenantiems Sovietų
Sąjungoje.

Didelis prekių pasirinkimas; tarp jų automobiliai, moto-
ciklai, dviračiai, televizijos aparatai, šaldytuvai, radio aparatai,
siuvamos mašinos, foto aparatai, laikrodžiai, akordeonai ir t. t.

Prekių pristatymas garantuojamas per 8 iki 40 dienų,
atsižvelgiant į tai, koksai daiktas dovanom parenkamas.

Reikalaukite katalogų telefonu ar raštu, kuriuos gausite
nemokamai iš mūsų Vyr. Įstaigos:

Package Express & Travel Agency, Inc.

- Artesian Restaurant - AND LOUNGE

2432 WEST 63rd STREET

Jau yra pilnai įrengtas ir veikia,
turi virš 300 sėdimų vietų.

Cia galite netik gerai ir nebrangiai pavalgyti, bet atšvesti krikštynas, vedības, sukaktuves ir kitokias Jūsų šeimynines ar visuomenines progas.

Elektriniai vėsinamas, Atvykit į mūsų restoraną-lounge, kur valgių pasirinkimas įvairus, nebrangios kainos ir taip pat didžiausias pasirinkimas vietos ir užsienio gėrimų. Parap. draugijos, klubai ir vienuolynų rėmėjai draugijos susirinkimams ir posėdžiams banketo patalpomis naudojasi nemokamai. Telpa virš 300 asmenų. Kad būtų ištikrinti dėl vietos, patefotnuokite 436-4622. Ataras nuo 6 val. ryto iki 1 val. nakties.

Du kiemai automobiliams pastatyti
veltui. Į vieną galima įvažiuoti iš
Western Ave., o kitas užpakaly namo.

Marquette Parke - Amerikos Lietuvių Sostinėje

6245 SO. WESTERN AVE., CHICAGO 36, ILLINOIS

GRovehill 6-7575

Chicago Savings & Loan Association žymesniųjų krašto finansinių įstaigų tarpe yra viena stipriausioji, saugiai ir pavyzdin-
gai tvarkanti savo įstaigos reikalus. Mes nesiveržiame tapti
pačia didžiausia įstaiga, bet dedame pastangas visuomet teikti
geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams,
ir siekiame visada būti stiprūs finansiškai. Chicago Savings

bendrovė per visus 40 savo gyvavimo metų visuomet yra iš-
mokėjusi savo taupytojams pilną taupomą sumą ir mokėjusi
ne mažesnius, kaip 3% dividendus.

Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsar-
gią, bet protingą administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų
santaukas ir neša gerus dividendus.

Chicago Savings AND LOAN ASSOCIATION

Duodame paskolas namams pirkti, statyti naujus namus arba perfi-
nansuoti jūsų seną paskolą naujai susidariusioms jūsų sąlygoms. Atsi-
minkite, kad Chicago Savings labai lengva pasiekti telefonu ir pasiteirauti
apie mūsų sąlygas. Dar geriau atvykti asmeniškai ir gauti nemokamą pa-
tarimą iš geriausio šios srities specialisto.

Svarbu pasirinkti vietą pinigams taupyti, bet dar svarbiau pasirinkti
vietą, iš kurios gali finansuoti arba gauti paskolas savo namams ar
apartamentui. Kviečiame bet kada užėiti, būsite nuoširdžiai sutiktas!

HANDY HOURS

Monday 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday Closed All Day
Thursday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday 9:00 A.M.-12:30 P.M.

4 1/2%
Current Dividend on Investment Accounts

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-In Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

Sokių sukuryje New Yorke

Daug valandų ir daug nemigo naktų

(Atkelta iš 3 pusl.)

II-ras veiksmas. Danutės ir Aldonos kambarys. Uždanga dar nepakelta. Girdėti dainuojantis moterų choras: "Už jūrų, už kalnų, už marių mėlynų, saulelė leidžias raudona". Uždanga pakyla. Danutė lūdi, o draugė Aldona skatina džiaugtis gyvenimu ir imti iš jo, ką tik jis siūlo. Įeina kompozitorius Stanaitis, nešinas gėlėmis. Paduoda gėles Danutei ir atsiprašinėja už įvykį repetitijų salėje. Įsilepsoja konfliktas. Danutė išvaro svečią — numeta jo atneštas gėles. Aldona myli Stanaitį, todėl išvada draugę beširdę. Danutė pakelia gėles ir jas pamerkia. Įeina Brazilius. Jis ryžtasi viskam. Danutės atstumas, bando nusisauti. Danutė pagriebia ginklą ir jį paslepia. Nuo čia jau lūžta ir jos pačios gyvenimas.

III-čias veiksmas. Veiksmas pinasi kareivinių kieme. Tremtiniai stovi eilėse prie maisto. Su maistu jiems duodama ir vyno. Būreliai vyrų ir moterų dainuoja. Iš kalnų grįžta Aldona ir Stanaitis. Kieme visi prisimena kantatą ir dainuoja. Aldona su Stanaičiu taipgi dainuoja dueta. Visiems besidžiaugiant, ateina nepažįstamas vyras. Tremtiniai jį pajaukia, vadindami vaizbūnu, širdžių vilioju, svetimos šilumos ieškotoju. Nepažįstamasis yra partizanas Daumantas. Pasirūpęs, bet neradęs ir čia žmonos, jis dainuoja ariją apie kovas, tolimas ir bevadžiūsi vyrus, kurie eina mirti: "Regiu tą kraują miesto aikštėj, čia guli broliai devyni". Tremtiniai apsupta Daumanta. Tuo laiku grįžta Danutė su Braziliumi. Dainuoja visi solistai. Danutė ir Daumantas pamato vienas antrą. Ji puola jam į glėbį. Daumantas įtaria žmoną, tačiau vis vien dainuoja apie meilę ir pasitiki ją.

Ukrainietis
ST. ZABRODSKAS
MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS
Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus, elektros įrengimus ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ar remontui.
Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.
2040 West 52nd Street,
Tel. PR. 8-7887
CHICAGO, ILL., 60609

šūvis. Mylėdama Daumantą, ji savo mirtimi bando nuplauti sunkaus gyvenimo užneštas dulkes. Finale jaudinančiai skamba žodžiai: "Tėve mūsų, Tėve gailestingas, atleisk savo klystantiems vaikams..."
Klausantis piano ir abiejų "solistų" — Gaidelio ir Santvaro, girdėjau dundanciją likimo grėsmę, girdėjau liūdnei aidinčius Lietuvos laukais liaudies motyvus. Ir anot paties kompozitoriaus Gaidelio, čia sukrata apie dešimt mėnesių darbo po 12—16 valandų per dieną. Kaip tekste, taip ir muzikoje yra apčiai lietuviškų spalvų. Čia plečiamasi nuo gana konservatyvios iki gana plačios šių dienų muzikinės skalės. Visa opera yra santūriai moderni, bet turinti lietuvišką kvapą.

Kai Gaidelis ir Santvaras nusišluosto prakaito lašus, aš vis dar tebegirdžiu dainos ir muzikos garsus, gyvenu nuskambėjusiu šių dienų gyvenimu iruntu tūkstančius gyvenimo panašybių. Bet ir vėl užgula nerami mintis: ar šis gražus kūrinys išvys rampos šviesą? Ar anas Danutės šūvis nepalaidos jos?

Ši nauja opera yra gražus įnašas mūsų tremties kultūriniam gyvenimui. Autoriai tikėtoji ir tiki Chicago. Būtų gera, kad Chicago lietuviškos operos mylėtojai su Verdi "Requiem" ir Br. Markaičio "Vilniaus varpais" pagerbė žuvusių atminimą, po to šią tragišką laisvės kovotojų temą pratęstų, pastatydami ir šią naująją, mūsų pačių sukurtąją operą.

Ukrainietis
ST. ZABRODSKAS
MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS
Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus, elektros įrengimus ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ar remontui.
Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.
2040 West 52nd Street,
Tel. PR. 8-7887
CHICAGO, ILL., 60609

I dvi stovyklas kritiškai žvelgiant

Atkelta iš 3 pusl.
balsavimas už populiariausią kūrinių — abu kart laimėjo sersers Mercedes paveikslas, nušėbindamas ne vieną meno žinovą senų jaunumu ar jaunų senumu.

Nemalonios mintys
Buvus dvi savaiti stovyklose, pritrūksta mintys, kurias turi išsakyti, nors jos ir nemalonios.

Sendraugų stovykloje dar vis matome apraiškų, kurios daro ateitininkus sekta Bažnyčioje, o ne sinonimu lietuviui katalikui inteligentui. Štai, žodžių taimė: žodis "liberalas" dar vis išaukia reakcija, nesutariant dėl jo prasmės. Nuomonių skirtumas dar vis turi nemoralumo atspalvį — vienybė pas mus labai prievartiškai suprantama.

Po bendrinės studijų savaitės neduoda ramybės mintis, kad mes dar labai netašyti. Mums trūksta visuomeninio etiketo: štai mes negalime stovyklos neruošti ir kartu ruošti; smagu vaidinti lietuvišką mafiją artiūmų bičiulių tarpe, bet viešumoje tai palieka blogą skonį.

Trūksta ir rėmų asmeniniam gyvenimui. Nejauci mintis, kad mes vaidiname, bet mums neaiški mūsų rolė — ar esu inteligentas, ar esu bernas? Alus nieko blogo, bet jei ūkvedys kas rytą turi iš namelio išnešti du bidonus alaus skardinėliu, tai jau ne visai inteligentiška. Degtinė tvarkoj savo vietoje, bet jei po mūsų vakaronės ūkininko namas netinka civilizuo-tam paršui pernaktuoti, tai, broliai intelektualai, kažkas netvarkoj.

Mieli Tautiečiai!

Pasaulinė Paroda New Yorke daugelį jūsų, be abejo, lankys. Tačiau laikas bus labai brangus, nes kiekvienas norės dar pabūti New Yorke ir susipažinti su šio pasaulinio miesto įžymybėmis. Vis dėlto nepamirškite, jog už New Yorko yra New Jersey valstybė, kuri gausi lietuviškomis kolonijomis.

Vieno yra tokių Kearny, apie 12 mylių nuo New Yorko. Nors nedidelė, bet turi kuo pasididžiuoti: naują bažnyčią, baigiama įrengti parapiinė mokykla, statomas naujas vienuolynas seselėms mokytojomis, finansškai pajėgus lietuviškas bankas ir du moderniškai lietuviški klubai — Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centras ir Lietuvių Politikos Klubas. Abiejų klubų puikūs pastatai ir moderniškai įrengimai.

Vykdami į New Jersey, sustokite Kearny, pamatysite šios kolonijos lietuvių darbštumą ir sugėbėjimus, o Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centre (6 Davis Ave., Kearny, N. J.) ir Liet. Politikos Klube (134 Schuyler Ave., Kearny, N. J.), pajusit tikrą lietuvišką nuotaiką, rasite senų pažįstamų ir iš čia išsiveisite gražių atmintinių išpūdžių.

Laukiame atvykstant!
J. BELZA,
Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centro Pirmininkas
M. SLUZIS,
Lietuvių Politikos Klubo Pirmininkas

(pr.)

Juodos mintys šviesių dieną po dviejų, bendrai giedrų savaitių. Tačiau jei mes savo tarpe negalėsime atvirai kalbėti, kas mums tiesą pasakys?

Receptai

Mūsųose prigijus mintis, kad nemandagu duoti receptus. Leiskit būti kvailui ir nemandagiui — ateinu su receptais.

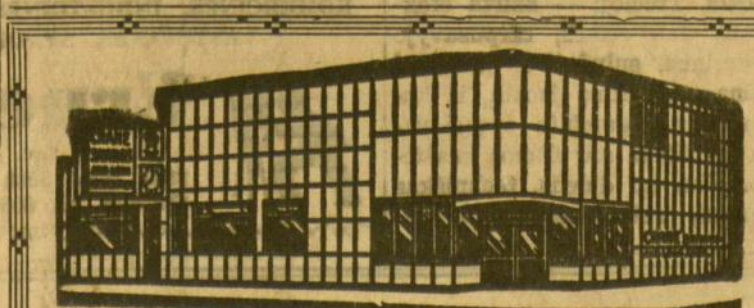
Sendraugų stovyklon reikia traukte traukti ir ne klubo narius. Įėjimo bilietui užtenka būti lietuviu kataliku šviesuoliu. Pradžią yra — štai šioj stovykloj niekas nebūtų buvęs paktintas — net nė karto negiedojom ateitininkų himno.

Ruošiant bendrinę studijų savaitę (ar gal geriau — savaitgalį?), reiktų aiškiai apsispręsti, kam ją ruošime — kad ir pavyzdžiui šiais metais: penkios dienos filistinams, viena intelektualams, viena bohemei.

ŽIEMINIŲ LANGŲ IR DURŲ

- STAINLESS
- ALUMINUM
- NYLON-VINYL
- RAUDONMED.
- PUŠŲ
- SPALVOTO
-
- GARANTUOTI VISI DARBAI
-
- 14 metų pailkos darbuoties

A-1 MODERN HOME
4516 S. Washtenaw Ave.
Nemok. apkainavimas tel.:
CL 4-4600

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. Lafayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividandai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRM. ir KETV. 9 v. r. iki 3 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

SUTAUPYSITE MŪSŲ SUKAKTUVINIAM IŠPARDAVIME

Pirksit nebrangiai ir gausit sukaktuvinę dovaną

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffetų, aksomo, angliško medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimajį Sibirą už žemas kainas! Gavom spec. medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: veliūro, činčilos, "needlepoint" ir kitų.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737
Jefferson St., Chernin's aikštėje.

Atdara kasdien įskaitant ir sekmadi. nuo 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadieniais uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę

Kronika

• Simano Daukanto minėjimas Chicagoje. Lietuvių istorijos draugija, minėdama šimtmetį nuo rašytojo istoriko Simano Daukanto mirties, gruodžio mėn. 13-tos dienos popietėje (sekmadienį) Jaunimo Centre rengia platesnį šios reikšmingos sukakties prisiminimą. Šia proga Chicago atvyks istorikas dr. J. Jakštas ir čia skaitys paskaitą apie Simaną Daukantą.

• Dr. Jonas Balys kalbės Jaunimo Centre. Dr. Jonas Balys, Lituanistikos instituto prezidentas, rugsėjo mėn. 12 d. atvyks iš Washingtono į Chicago.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė registruota U.S. Depart. of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS Corp.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3212 S. Halsted, Chicago 8, Ill. Tel. CA 5-1864
2439 W. 69 St. ir 2608 W. 69 St., Chicago 29, Ill.

Tel. — WA 5-2737
DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagaiduojamų prekių PAFIGINTOMIS KAINOMIS.
Akordeonai, stovamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliniai, motociklai, planiniai ir Europos ir šv. šalies gaminiai.
Vedėjai: Edv. ir Vyta. Žukauskai

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutapysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmadi. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-3998

cają, kur dalyvaus Lietuvos aukštųjų mokyklų baigusiųjų suvažiavime ir Jaunimo Centre ruošiamoje vakarienėje pasakys pagrindinę kalbą apie aukštųjų mokyklų reikšmę tautos ir valstybės gyvenime. Dr. Jonas Balys yra buvęs Vilniaus, Pabaltijo ir Indianos universitetų profesorius, dabar dirbąs Kongreso bibliotekoje, Slavų ir Centralinės Europos skyriuje.

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 S. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritalkinti paveikalams, skelbimui rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

Siunčiami siuntiniai į LIETUVĄ ir kitus kraštus

Didelis pasirinkimas medžiagų ir kitų prekių.

EXPRESS GIFT PARCEL CO.

3320 S. HALSTED ST., LA 3-2021
Liusė Kavaliauskienė

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranai, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

SEGHEITI TRAVEL BUREAU, Inc.

2451 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60608, YA 7-3278

Aprūpins Jus pilnai kelionėms, sutvarkys jums kelionės dokumentus, parūpins bilietus lėktuvais, traukiniais, laivais ir autobusais keliauti Europoje, Azijoje ar kituose kontinentuose, taipgi Pietų Amerikoje, Kanadoje ir įvairiose vietose Amerikoje. Įstaiga atdara 6 dienas savaitėje.

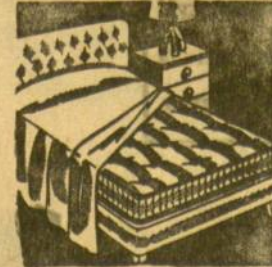
VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St. PORTSMOUTH 7-8020

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmadi. ir ketvrt. 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šnip ką apdrausti, reikš laikite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel ištikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI SIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DURIQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE CO.
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE CO.
WESTERN CASUALTY & SURETY CO.

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntrai 6-5206

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef.: Virginia 7-1141

TURTAS — \$87,000,000

REZERVAI — \$8,500,000

Už taupmenas mokame dividendus kas 3 mėnesiai

PASKOLOS NAMAMS ĮSIGYTI AR TAISYTI

VALANDOS: Pirmadieniais 9 iki 8 v. v. Antradi. 9 iki 4 v. v. Trečiadienį — nedirbama. Ketvirtadi. 9 iki 8 v. v. Penktadi. 9 iki 4 v. v. Šeštadi. 9 iki 12 v.

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.,

Prezidentas

PORA ĮDOMIŲ DISNEY FILMŲ

Rašytojos P. L. Travers
tobuloji auklė ekrane

"Mary Poppins" — tai Walt Disney gamybos sedevras, fantazijos ir filmų technikos stebuklas. Labai gražus vaikams, bet vertas pamatyti visiems.

Anglų rašytoja P. L. Travers yra parašiusi visą seriją knygų vaikams apie fantastinę šeimos auklę, kuri "gera, graži, žaisminga, dainuoja, šoka ir gražiai vaikams išmoko". Kiek ši auklė knygose vaikų mėgiama, tiek ir pačios knygos visame pasaulyje vaikų labai mielai skaitomos. Seniai buvo ruošiasi tą istoriją nufilmuoti, bet rašytoja nedavė leidimo, nes bijojo, kad jos pamėgtą, jos pačios vaizduotės sukurtą veikėją Mary Poppins gali būti filme subanalizuota ir iškreipta. Pagaliau rašytoja Travers savo kiršinį patikėjo vaikiškų filmų gabiausiajam gamintojui Walt Disney. Vaikai, kurie skaitė ir žavėjosi Travers knygomis, filmu yra kiek nusivylę. Girdi, ne visa taip gražiai ir ne pilnai parodyta, kas nupasakota apie Mary Poppins knygose. Bet filmas, tik pradėtas rodyti kino teatruose, yra taip pat puikus, suteikiantis žiūrovams daugiau kaip dviejų valandų geros nuotaikos ir pasigėrėjimo.

Filmas įdomus ir juokingas dėl fantastinio turinio, ir dėl savotiškos gamybos technikos. Čia sujungta gyvų aktorių vaidyba su piešiniais kartūniais (animation). Piešiniai puikiai atkiti ir prie gyvų žmonių labai vykusiai priderinti.

Šiai lengvai muzikinei komedijai parinkti geriausi šios srities aktoriai. Mary Poppins vaidmenį be priekaištų atlieka Julie Andrews. Nuostabu, kad ta pati aktorė turi puikų balsą, gerai šoka ir gerai vaidina. Vyriausiame vyriškame vaidmeny aktorius Dick Van Dyke turi tuos pačius privalumus, kaip ir Julie Andrews. Geri ir kiti aktoriai — komikai: David Tomlinson, Glynis Johns ir kt. Muziką ir dainas yra parašęs broliai Richard ir Robert Sherman. Vaikų rolėse labai gražiai pasirodė Karen Dotrice (vaidinusi ir Walt Disney filme "Tommasiną") ir Matthew Garber.

Alė Rūta

Kriminalinė tema
antikiniame fone

Walt Disney ir Hayley Mills — tai kombinacija, pritraukianti bet kurį žiūrovą, ir pramoga, tinkanti visai šeimai.

Walt Disney spalvotasis "The Moon — Spinners" neturi nieko bendro su jokiais nuotykių ar erdvės. Tai daugiau kriminalinis filmas, negu lengva komedija.

Disney, panaudojęs Mary Stewart romaną, labai laisvai suirzgė, pritaikydamas grynai jaunosios Hayley Mills talentui, šį savo pirmąjį kriminalinį filmą istorinėje Kretos šaloje, Aghios Georgios kaime, į kurį atvyksta Nikky (Hayley Mills) su savo teta Frances (Joan Greenwood). Jos nori įrašyti į juosteles provincijos liaudies daineles.

Nikky įsivelia į tarptautinių brangenybių vagių vietines paslaptis, kurie slepia didelius turtus Delfinų įlankoje.

Vaidzai, daugelis scenų yra labai įdomūs, kaip pvz. graikų kaimiečių vestuvės, festivalis ir paradas kaimyniniame mieste, taipgi Apolono šventovės griuvėsiai.

Hayley Mills gabiai pergyvena visus nuotykius su tokiu pasitikėjimu, kokių ji seniau žavėjo publiką savo vaikiškais nuotykių su tėvais, vaidindama dvynukes ir pan. Čia ji jau šoka ir tvistą ir pergyvena pirmąjį bučikį. Jei Hollywoodas jos nepagadins, tai yra vienas malonumas būti jos kompanijoje.

Nors visas dėmesys atkreiptas į 17-metę heroję, tačiau filme taipgi užkariauja simpatiją 23 metų Peter McEnry, kitas britas, kuris tikriausiai bus pamėgtas amerikiečių publikos.

Taipgi nemažos rolės pasirodo: Eli Wallach, kriminalistų "galva", nuduodas astrologą, graikų Irene Pappas ir kiti.

Į ekraną sugrįžta Pola Negri, garsioji tyliųjų filmų žvaigždė, pasitraukusi nuo filmų pasaulio prieš 20 metų. Ji vaidina Madame Habib, žavingiausių brangenybių kolektorę. Tačiau jos vaidyba nemaloniai padvelkia senoviškumu, atgyvenusių stiliumi. Tai nelauktinas ir juokingas epizodas. Filma palydi puiki muzika.

Stasė Semėnienė

Mirė populiari komedininkė

Gracie Allen, labai populiari komedininkė, mirė Hollywoode nuo širdies smūgio, būdama 58 m. Ji kartu su savo vyru George Burns, su kuriuo laimingai išgyveno 38 metų (kas Hollywoode yra didelė reikybė), dirbo kartu 34 metus ir buvo populiariausia komedininkų pora.

Raudonplaukė Gracie buvo gimusi 1906 m. San Francisco mieste (tai didžiojo žemės drebėjimo metai tame mieste) ir buvo viena 4 dukterų dainininko ir šokėjo Edwardo Allen.

3½ metų jau ji debiutavo scenoje. Tačiau, gimusi dievobaimingoje katalikų šeimoje, ji pradėjo lankytis katalikišką mokyklą. Baigusi, 14 m. ji jau šoko su savo 3 vyresniomis seserimis scenoje!

Kai ji sutiko George Burns, jis buvo turėjęs per 50 partnerių scenoje — visas be pasisekimo. George buvo parašęs komediją sau ir jis turėjo būti tas

juokingasis, o ji — rimtoji. Tačiau publika leipo juokais nuo jos rimtų pastabų. Tada George parašė tekstą ir ji visados buvo juokingoji ir kvailoji pusė, o jis tas rimtas.

Gracie turėjo labai sunkią rolę. Josios dialogas niekad neturėjo jokios minčių, tai jai reikėjo kiekvieną žodį mintinai išmokyti. Kiekvieną laisvą minutę — ar tai po džiovintuvu, ar lovoje ji vis "kalė" savo rolę. Ji buvo tikra ta žodžio prasme aktorė.

Po visos eilės sceninių pasirodymų, 1932 m. jie pradėjo savo nuosavą programą — vėl su didžiausiu pasisekimu. Jų karjerai klestinti, jie perėjo į radiją ir televiziją, kol Gracie visai iš vaidybos pasitraukė 1953 m.

Jie pasirodė filmuose "Big Broadcast of 1932", "International House", "Love in Bloom", "Damsel in Distress", "College Swing", "Honolulu" ir "The Gracie Allen Murder Case".

Mirusi aktorę su savo vyru augino įsūnys dukra ir sūnys. St. S.

— Labai populiarius filmas

Mickey Mouse buvo Walt Disney pradėtas demonstruoti 1928 m.

MOVING
Apdraustas perkraustymas
įvairių atstatymų
A. VILIMAS
3415 S. Lituania Ave.
Tel. FRontier 6-1882

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTUOTA • KREDITAS.
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

DANA ELECTRONICS
TV - RADIJAI - JUOST. REKORDERIAI
STEREO FONOGRAFAI - PLOKŠTELĖS
ANTENOS - BATERIJOS - LEMPUTĖS
EL. VIRT. PRIETAISAI - LAIKRODŽIAI
Viskam žemės kaina ir garantija
3221 S. Halsted St. - CLIFFSIDE 4-5665

VALYMAS
KILIMAI, APMUSTI BALDAI
valomi. Kambariai plaunami ir
dažomi.
J. RUDIS
Tel. Cliffside 4-1050

LEO'S SINGLAIR SERVICE
LEONAS FRANKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų Remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Telefonas PRospect 8-9533

WESTERN AUTO SERVICE
PAGRINDINIS IR SMULKŲ
AUTOMOBILIŲ PATAISYMAI
4318 S. Western Chicago 9, Ill.
Sav. St. Šerba LA 3-1790

MOVING
R. SERENAS perkrausto baldus
ir kitus daiktus. Ir iš toll. Miesto
leidimai ir pilna audrauda.
2047 W. 67th Pl. WA 5-8063

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Ir kitus kraštus.
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago 32, Ill. Tel. YA 7-5980

DRAUGAS, šeštadienis, 1964 m. rugsėjo mėn. 5 d.

4½% 5%
current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDU MOKAM PAGAL VISA TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokame 4½% dividendu kas pusmetį ir
dar šmokame po ½% už kiekvieną metų, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmd: antrd: penkd: ir šestd: 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečd: uždaryta: ketvird: 9 v. r. — 4 v.

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYB MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. Grovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, Townhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

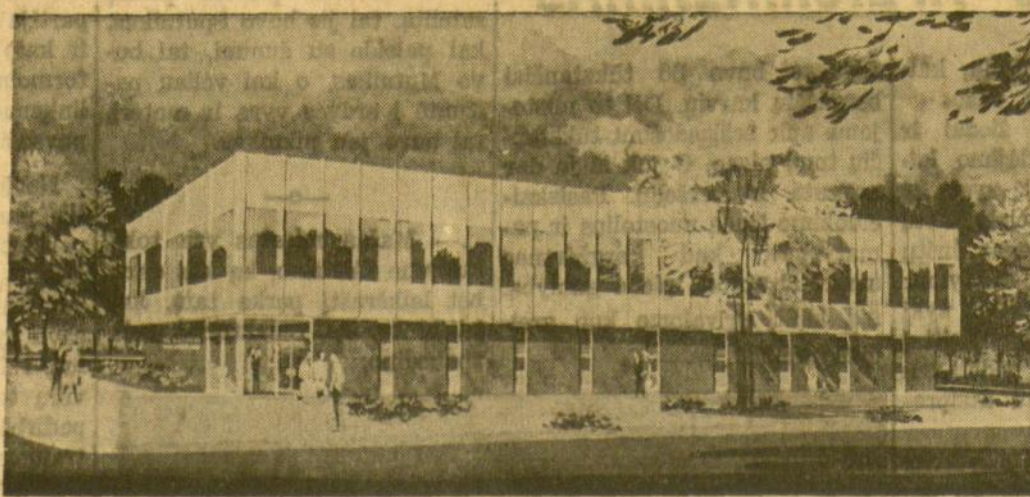
EUDEIKIS
LAIDOTUVŲ DIREKTORIUS
TRYB MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių
ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 28th PLACE Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANIA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANIA AVE. Tel. YArds 7-1139—1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1003

PELNYKIT DIVIDENDUS KETVIRČIAIS
VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS
TAIP... PAS MUS JŪS TURITE PASIRINKIMĄ
ĮVAIRIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITIN-
KANČIŲ JŪSŲ REIKALAVIMAMS....
ATVYKITE TUOJ PAT
DIVIDENDAI IŠSIUNČIAMAI PAŠTU KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄS-TOMS
Indėliai apdrausti iki \$10,000 Federalinės Valdžios Įstaigos.
"SERVING YOU SINCE 1922"

KREIPKITES PAS MUS DEL ILGO TERMINO PASKOLOS PERKANT ARBA STATANT
NAMUS... JOKIŲ BAUDŲ UŽ PRIEŠ TERMINĄ ATMOKETAS PASKOLAS.
ST. ANTHONY SAVINGS
1447 South 49th Court, Cicero, Illinois 60650 — Telefonai: 656-6330 ir 242-4395
JUOZAS F. GRIBAUSKAS, EXECUTIVE-SECRETARY
NEMOKAMA VIETA AUTOMOBILIAMS
RAŠTINĖS VALANDOS: KASDIEN 9-5; PIRM. 9-8; ŠESTAD. 9-1; TREČIADIENIAIS UŽDARA VISĄ DIENĄ.

SOPHIE BARGUS RADIO
SEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadienio ir sekmadienio nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarais pirmadienį, val. vak.
VISOS PROGRAMOS IR WOFA
1490 kdl. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEimlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave.
Chicago 28, Ill.

DAŽYMAS IR
DEKORAVIMAS
Vidaus ir lauko darbai
ALGIMANTAS DIRINIS
Tel. 735-2333
3613 W. 86th Pl., Chicago, Ill.

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite
už apdraudą nuo ugnies ir auto-
mobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95 Street,
Chicago 45, Illinois
Tel. GA 4-8054 ir GR 6-4339

TV — RADIJO TAISYMAS
P. RUDENAS
4448 S. Western Ave.
Tel. 847-4829 ir YA 7-1026
Čia pat galite gauti Briedžio dažų.

TELEVIZIJAS
paprastai ir spalvotas nebrangiai
taisau. Už patarnavimą vietoje \$3
už dirbtuvės darbą \$10 ir dalya.
Pritaikau 26-tą stotį.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. IIA, PR 6-1063

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

SPYGLIAI IR DYGLIAI

Red. Dr. S. ALIŪNAS

Darbas ir mokslas

Mokslas ir darbas yra tam, kad valgytum duoną. Seniau valgyti baltą duoną buvo garbė, gi dabar, kas kepa juodą duoną, tas daugiau garbės nepelnė. Mokslas yra naudingas, kad nereikėtų dirbti. Taip sakant, išmokai ir skaldai atomą, o tai jau ne darbas, juk ne su kūjom kokius akmenis skalдай. Iš viso garažą dažyti jau yra darbas, o knygą rašyti tai poilsis, gi knygą skaityti tai be-

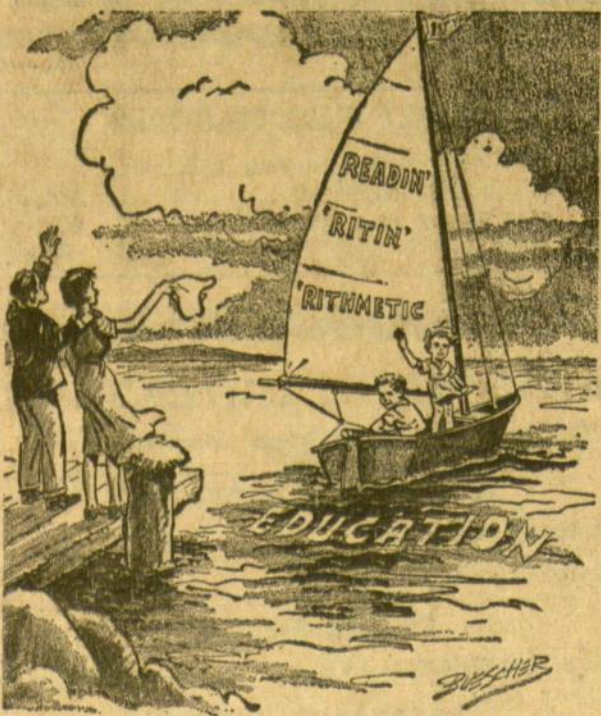
veik kenksmingas laiko leidimas, tai ne kokio ten beisbolo žiūrėjimas, kur net ir teisėjas reikalingas, kada pataikysi ir kada nepataikysi į svidinį nuspręsti, nei taip, kaip ten vaikystėje, kai laptį žaisdavom be jokiu mokslų.

Mokslas svarbus, išleidi vaiką į universitetą, kad jis parsigabentų diplomą, o jis tau parsigabena marčią. Ir paskui prasideda darbas, kai reikia itališkai mokytis, kad suprastum, ką marčios giminės nori išaiškinti, arba prasideda darbas, kai reikia sūniui kugelį kepti, nes jis vis šitoj vietoj išlaiko patriotiškumą ir nenori nusiilenkti kokiam makaroniškam sumaišymui.

Mokslas yra girą padaryti, bet jau darbas tą girą sugirdyti, o dar didesnis darbas — sugirdžius, tą gėriką balansuoti. Mokslas yra kugelį iškepti, bet jį pardavinėti gegužinė, jau darbas. Mokslas yra vaiką užregistruoti į šeštadieninę mokyklą, bet darbas jį į tą mokyklą išvaryti. Mokslas nupiešti paveikslą, bet jį parduoti jau yra darbas, mokslas yra išmokyti anglišką mašinėlę rašyti, bet ant raidžių uždėti lietuviškus akcentus jau yra darbas. Mokslas yra puikias rezoliucijas parašyti, bet jas įvykdyti arba bent prisiminti jau yra darbas. Mokslas yra vadovauti

abiejų dolių. Jei kas turi mokslo dolių įsigyti be mokslo ir darbo, tada tokios visokios šventės yra skiriamos tiems doliams praleisti. Kadangi tuo pačiu metu yra tautinė mūsų šventė, tai baigiam savo darbinis ir mokslinius apmąstymus A. Gustaičio malda į dievaitį Ažuolą, kurio dar Vytautas Didysis nenukirto:

Dievait, Ažuole, mįslingas plačiškai,
Meldžiu tave; pridenk mano griekų nuogystę
Ir atitolinki nuo manęs velnio akį,
O mano artimui suteiki ubagystę.

Išplaukia į tarptautinius ir mokslinius vandenis diplomų, marčių ir žentų paieškoti.

J. Aliūnas

Bytniko dainelė

Tegyvuoją barzdos!
Tegyvuoją ūsai!
Į barzdas ir ūsus,
Ponai, kelią blusai!

Puosčm padaigom,
Kol vėliai apžėlėm
Ir svajonių princas
Tapom mergužėlėm.

Nei veidai mums prausti,
Nei plaukai šukuoti...
O kad gimtų vyras
Lig kulnų plaukuoti!

Dėk ant kelių lopa,
O ant lopo — kita,
Išdidžiai kelk nosį,
Eidams pro dabatą.

Modernėk, žmoguti,
1/2 krūvos atomų.
Jei gali atskirti
Bytnikus nuo bomų.

Jokia mašina taip greit nedarė, kaip žmogaus liežuvis.

LINKSMI ĮSPŪDŽIAI IŠ LIETUVOS

Neseniai grįžę iš paverptos Lietuvos Chicago biznesieriai Kaladauskai turėjo išimtinis laimės apsilankyti ir savo tėviškių kaimuose. Kaladauskas nuvažiavęs į savo gimtuosius Krosnėnus pas seseris, ten jau radęs kolchozą. Apie savo viešnagės linksmybes kolchoze Kaladauskas šitaip korespondentui pasakoja:

„Paskubomis užkandome ir gerokai nugėrėme. Prisipažinsiu, kad ir aš gerai išgėriau. Kaip negerai? Esu tikras, kad kiekvienas, parvažiavęs į buvusį kaimą ir suradęs kokią 30

metų nematytą bakūžę, taip pat gers. Lietuon parvažiavus turi gerti. Kaip seserys, taip ir kaimynai ragina gerti. Kiekvienas nori su manim išmest stiklinuką. Geriam. Gėriau iki dugno.“

„Naujienos“, rugpiūčio 28 d. 1964 m.

Abstraktizmas ir pornografija

Dvi moterys parodoje nori pirkti paveikslą. Viena jų sako:

— Man patinka abstraktus paveikslas, tačiau aš nenoriu pirkti, pagaliau aš namuose turiu šešiolikos metų sūnų.

— Tai koks skirtumas?
— Na, matai, iš abstraktinio darbo nežinau, ar jis yra pornografiškas, ar ne.

Kieno žmona

— Ar tai jūsų žmona?
— Negaliu tikrai pasakyti. Divorso byla teisme dar neužsibaigė.

— Daugybė mergaičių mėgstą muziką, ypač vestuvinį maršą.

— Dievas žino kur aš šiandien būčiau be žmonos, tur būt koks įmonės vadovas.

Laimingi momentai

— Kai matau ar girdžiu, kad kurioje nors šeimoje vyksta barniai, tai jaučiuosi labai laimingas.

— Kodėl?
— Aš turiu indų ir stiklinių daiktų krautuvę.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— „Dirvoje“ Br. Raila, kalbėdamas apie Freudą, rašo:

„Tiesa, freudizmo žiedai ir jo psichoanalizės žydėjimo laikai šiandien jau kiek vysta ir tą jų bruožą prieš keletą metų puikiai apibūdino vienas britų mokslininkas tokiu pasisakymu: „Aš mėgstau ir man reikia sykį ar du kartu per dieną užėti į išeinamąją vietą, bet sėdėti ten visą parą, — tai jau atsiprasau“.

— „Tiesa“ birželio 9 d. kviečia susirūpinti aukštųjų pareigūnus, sakydama:

„Vien pernai respublikos

Nuostabūs gabumai, arba uogelės ir kultūra

Uogelių parinkti taipgi nėra lengvas ir paprastas darbas. Reikia žinoti kur, kada ir kaip nuvažiuoti. Šitą uždavinį ir pareigą gerai kasmet atlieka dr. Jonas Adomavičius, kuris suorganizuoja išvykas toli už miesto. Jų pagrindinis tikslas — uogelių pasirinkimas, bet antraeilis — kultūrinis bendradarbiavimas savųjų tarpe:

A. Gintneris, „Naujienos“, rugp. 22 d.

Bet „geriausioji iš geriausių“ yra bolševikinė-komunistinė-sibirinė „platforma“, kuri niekada nesikeičia.

Saliutas Saliutei

Daug meilių žodelių
Mums Prelatas bėrė,
Vėdė jis į dangų
Salomėją Nėrį.

Vai, greičiau sukruskim
Ją altorių dėti,
Kad, lyg žvakė, lmtų
Raudonai spindėti.

Na tai kas, kad himnus
Stalinui ji rašė,
Kad raudoną saulę
Į tėvynę nešė!

Leninui ji meldė,
Kaipgi — be altorių!
Tai ir aš, Prelate,
Miniai šūktelt noriu:

— Pro Pilėnų Margi,
Pro Krėvės šardūn,
Nesikime Sallutei
Šventojo karūn!

Adrija Niurnytė

Du mėgstą kalbėti, niekada toli nekeliauja.

LINKSMAS SV. TEVAS

Parašutinininkai

Sv. Tėvas Jonas XXIII kartą priėmė parašutinininkų būrį ir jiems tarė:

— Sveikinu, kad jūs mokate iš dangaus nušokti, bet aš labai pageidaučiau, kad neužmirštumėte, kaip reikia sugrįžti atgal.

Kalėjime

Sv. Tėvas Jonas XXIII, lankydamsis kalaėjime, pastebėjo:

— Aš irgi kartą, mažas būdamas, vogiau obuolius, bet aš buvau laimingesnis, nes mane nepagavo. Žinoma, obuolių aš gražinti nebegačiau, nes seniai juos suvalgiau.

Jaunystė

Kai Sv. Tėvas Jonas XXIII nutarė šaukti Bažnyčios visuotinį susirinkimą, vienas 80 m. kardinolas tuoj entuziastingai tam pritarė:

— O, bet jūs palikite tą darbą mums jaunesniems, — pasakė 77 amžiaus popiežius.

Daktarai ir receptai

Nesvarbu, ką daktaras užrašo recepte, tačiau viena aišku, kad ten parašyta vaistininkui, jog jis savo atsiėmė, o dabar tegu atsiima vaistinininkas.

Sputnikas ir piknikas

Kai sovietai paleido pirmą satelitą, tai jis buvo Sputnikas, kai paleido su šunimi, tai buvo Mutnikas, o kai vėliau pasiuntė į erdves vyrą ir moterį, tai buvo jau piknikas.

— O —

— Mažas miestas yra toks, kuriame visi žino, ką kas daro, bet laikraštį perka tam, kad įsitikintų, ko redaktoriai neišspausdino.

Studijų savaitės linksmi akademiškumai

Studijų savaitėje, kurią ruošė Dainavoje, ėjo laikraštis, redaguojamas Rudžio, Bogutaitės, Vygos ir komisijos. Laikraštis surašė visus svarbiausius posakius ir įvykius.

Iš dr. I. Užgirieš paskaitos

„Virškiname maistą ne pilvu, bet vaizduote“.

„Reikia išreikšti tokius jausmus, kurių iš viso nėra“.

„Kūrėjams alkoholis ir tabakas padeda kantrybę ugdyti“.

„Kai kurie žmonės nemėgsta neaiškumo“.

„Geriausia vieta žmogžudystėms papildyti yra knygose“.

Iš dr. Vardžio paskaitos

„Aš tau patirinsiu nugarą“.

„Alkoholis yra mūsų brolis“.

Iš dr. L. Sabaliūno paskaitos

„Aš be popierėlio, tai — niekas“.

„Pasižiūri į erelį ir matai štrauso uodegą“.

„Washingtono sergama sloga — Dainavoje nosis varva“.

„Woodrow Wilson buvo didesnis už Dievą, nes ne 10, bet 14 įsakymų pateikė“.

Iš dr. A. Klimo paskaitos

„Ir per 3000 metų vilkas nepavirto avinėliu“.

„Aukso žiedas ir auksinis žiedas — didelis skirtumas“.

Diskusijos ir aktualijos

Skirtumas tarp Milašiaus ir

Baltrušaičio poezijos: „Vienas rašė, kad medis auga aukštyne ir žemyn, o kitas, kad medis auga žemyn ir aukštyne“.

B. Vaskelis

„Lietuviams vyrams reikia daugiau gilių aistrų“.

Dr. I. Gražytė

„Profesorius — tai ir kvailas“.

Dr. J. Balys

„Apsispręsti neįmanoma, kai sodinama tarp dviejų dukterų ir motinos“.

Dr. inž. St. Juzėnas

„Kai pavadinu žmogų kiauale, tai reiškia jį pavadinu komunistu“.

Kęst. Skrupskelis

„Yra svarbu turėti gatvės“.

J. Boguta

„Modernizmas yra moralės korupcija“.

„Reikia pirma susitikti, o tik tada įsimylėti“.

Dr. J. Gėrnisius

Partijų gausumas

Išklausius Vyt. Vaitiekūno pranešimo apie Vlike esančias partijas, buvo pasiūlyta turėti ne 15 ir ne 100, bet elgtis Sv. Rašto paatirimu: „Dauginkitės ir pripildykite žemę!“

Derliaus nuėmimas Lietuvoje pagal tarybinę „pirminę“ techniką.

PLATFORMŲ REIKALAI

Dabar platformos baisiai yra madoje. Visokios partijos lipdo būtinai savo platformas. O tose platformose partijos, rankas ant širdies padėjusios, prižada piliečiams visokių nebūtų dalykų, bile tik jie rinktų tą partiją į valdžią. Prižada net ir pavergtuosius išvaduoti! Tikrai nėra kokia partija aiškiai nesako ką, kada ir kaip vaduos? Taigi, su platformomis galima gerokai ir linksmai piliečius ir už nosies pavedioti.

Nebūtinai platformas skelbia tik partijos. Geras platformas paskelbia ir visos, geros valios žmonos. Sakysime, mano draugo žmona kiekvieną pavasarį savo vyrelui paskelbia platformą, reikalaujama sau tokių civilių teisių: „Tu, mano aniole, padirbėk šią vasarą be pertraukos po 25 valandas per parą visas 8 dienas savaitėje. Atostogų neimk, nes žinai, kad mums būtinai reikalingi pinigai... O aš važiuoju į Union Pierą visai vasarai. Žinai, kad aš turiu pailsėti“.

Šiaip visos padorios žmonos paskelbia būtinai savo platformas kiekvieną penktadienį, kai vyras parneša jau saliuone iškeistą čekį.

Kiekvieno vidutinio amerikiečio platforma yra gana nepaini: lova, šapa, stekas, Jim Beam ir geras graborius.

Mano platforma yra taipgi trumpa ir aiški: „Šat, byr and cigar“. Taigi, nesudėtinga, visiems suprantama, teisinga ir nieko nevedžioja už nosies.

Alb. Plumpis

Jau visuotinai „nuplatformintas“ tarybinis liaudies žmogus „šėvikiname „rojuje“. Ši nuotrauka prilysta iš sovietinės tarybinės Baltgudijos.

Spygliuotiniai laiškar

— Iš Australijos krepšininkus išlydint, buvo ir taip nudai nuota:

Tau patinka septynpėdžiai, O mes tik penkių pėdų. Tai palauk kol mes užaugsim iki šių aukštų lubų.

Linkim mes, Jums išvažiuojant,

Kad dar grįžtumėt pas mus. Ir primestumėt kengūrom į plaučius, plaučius krepšius.